

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 1

Termenul de lectură creativă poate părea pleonastic, pentru că lectura este un proces care implică în cel mai înalt grad creativitatea. Totuși, să nu uităm că, pentru o perioadă destul de lungă, am învățat sau am fost învățați să vorbim despre texte reproducând părerile experților, ale criticilor și ale istoricilor literari, că pentru unii literatura este un spațiu mai curând muzeal și mai curând al trecutului decât al prezentului, de care trebuie să ne apropiem cu sfială și cu respect, că, pe scurt, am fost obișnuiți să punem o distanță între noi și text. Ca atare, termenul subliniază posibilitatea de a anula această distanță, de a ne apropia prin investiție personală de texte, participând cu mintea, cu sufletul sau cu imaginația, cu propriile experiențe de viață sau de lectură la construirea sensurilor unui text. Lectură creativă înseamnă să descoperim diferite perspective despre lume și viață, să ne descoperim citind, să avem o relație intimă cu textul, căruia îi putem da, astfel, viață și sensuri noi, să aducem în lectură întreaga noastră ființă, cu experiențele, ideile, stările și sentimentele pe care textul ni le provoacă.

(Florentina Sâmihaian, **Lectură și scriere creativă**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este ilustrat prin fragmentul citat? Justifică-ți răspunsul.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
- Consideri utile informațiile formulate în textul dat? Motivează-ți opinia.

2. Crezi că cititul este o plăcere? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 2

Studiile întreprinse asupra psihologiei cumpărătorului și a efectelor pe care reclama le are asupra deciziei de a cumpăra pun în evidență un comportament decizional cu totul diferit de cel al modelului clasic al deciziei raționale. [...]

Psihologia reclamei s-a izbit de la început de două modele ale deciziei de cumpărare, cu consecințe net diferite în ceea ce privește modalitățile de a face reclamă. Unul este *modelul deciziei raționale de tip clasic*: cumpărătorul alege în mod rațional, analizând și comparând meritele diferitelor produse, luând în considerare cât mai multe argumente pro și contra. În consecință, modul de a-l convinge este de a-i oferi argumente.

Cel de-al doilea este *modelul deciziei afective, emoționale, iraționale* - cumpărătorul nu alege rațional, considerând meritele diferitelor produse raportate la nevoile sale, ci se ia după înclinațiile sale afective. În consecință, el trebuie convins nu cu argumente, ci cu apeluri atractive din punctul de vedere al afectivității sale.

(Cătălin Zamfir, *Incertitudinea: o perspectivă psihosociologică*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui s-ar putea adresa textul de mai sus? Motivează-ți răspunsul.
- În ce tip de text poți încadra fragmentul dat (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Precizează două dintre caracteristicile tipului de text identificat.
- Care sunt cele două modele ale deciziei de cumpărare descrise în text?

2. Care este părerea ta cu privire la abundența reclamelor din zilele noastre? Ce rol au acestea? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 3

Întrebare: Sunteți probabil cel mai longeviv comentator politic dintre toți scriitorii români. Jurnalismul pe care l-ați făcut încontinuu după '89, și concomitent în mai multe publicații, a ajutat prozatorului? Sau a fost doar un job?

Răspuns: Mai sunt câțiva, unul dintre ei e poetul Nicolae Prelipceanu și să nu uităm de C.T.Popescu, care a început ca autor de S.F. [...] Ca prozator, asta m-a ajutat să-mi limpezesc ideile, dar în niciun caz să-mi scriu cărțile. [...]

Întrebare: În Medgidia sunteți un povestitor în serie, capabil să creeze zeci de personaje. [...] De ce și pentru ce scrieți?

Răspuns: Cred că scriu din viciu. Asta înseamnă și un fel de vinovată dependență, dar și plăcerea de a face. N-am scris niciodată din „datorie” și nici cu gândul că am „de predat” o carte. Nu mai vreau să dovedesc nimic, cum încercam la început, când mă gândeam la destinul meu de scriitor cu majuscule. Chiar dacă am decis încă din adolescență să devin scriitor, asta nu m-a făcut să văd în scris o îndeletnicire lucrativă. [...]

Nu mai scriu nici cu gândul la prieteni, deoarece mulți dintre cei cu care mă întâlneam în studenție la cinacluri nu mai sunt. Scriu pentru cititorul din mine care nu mai așteaptă din partea mea decât cărțile pe care i-ar plăcea să le citească, dar care s-a plictisit să le aștepte cu anii, de unde și încercarea mea de a i le oferi mai repede.

(Marius Chivu, *Interviu cu Cristian Teodorescu în Dilemateca*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Care este ideea în jurul căreia s-a construit interviul?
- Ce elemente importante de conținut (argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?

2. Care crezi că ar trebui să fie caracteristicile unui scriitor? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 4

Sanda Roșescu: Astă-seară aș fi vrut să vorbim despre superstiții. Mă gândeam, acum câteva zile că, de fapt, ele sunt mai mult de natură și de condiție socială. Adică un individ sau un grup de indivizi, temându-se de anumite lucruri sau mecanisme sociale, se apără de ele printr-un comportament pe care îl cred eficient în urma exersării lui, vreme îndelungată, de către alții...[...] Dar ceea ce numesc ei superstiții, adică ceea ce ei minimizează și resping, ține de un alt domeniu, de un domeniu de viață antică, de un bagaj pre-creștin, păgân...

Gellu Naum: Firește, *superstiție* e un cuvânt peiorativ... Dar tu nu despre asta vrei să vorbim, ci despre niște fenomene care țin de domeniul religios și nu intră nici în mecanismul explicațiilor sociale obișnuite – din care cauză sunt separate de cei care vor să le ponegrească, să le alunge și sunt calificate de ei cu termenul de *superstiție*... Superstițiile reale, cele ce intră în domeniul care am impresia că te interesează și în care oamenii, mărturisindu-și sau nu, trăiesc din plin, depășind barierele sociale... Trăind în plină superstiție, oamenii abuzează de cuvânt și îl folosesc împotriva unor fenomene de care ei se apără, de care conștientul se apără, de care ei încearcă să fugă, să scape...

(Gellu Naum în dialog cu Sanda Roșescu, **Despre interior-exterior**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Care sunt mărcile adresării directe prezente în fragment?
- Ce tip de text este acesta? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre *superstiții*? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 5

Actorii care iubesc strada, piața, persoanele și sălile de așteptare, pauzele la spectacole și concerte, stadioanele, procesele, adunările populare, localurile, în general locurile aglomerate, vor constata că, de fapt, toată lumea se află într-un joc continuu, impus de însăși viața cu care vine în contact și față de care omul, prin inerția simțirii, a rațiunii, reacționează într-un fel sau altul. Mi-a fost dat să întâlnesc indivizi care, la prima vedere, puteam crede despre ei că sunt actori veritabili, atât de bine exprimau, prin reacțiile lor, acte cu care viața, surprinzător sau nu, îi pune în contact în modul cel mai obișnuit cu putință. [...] Tot omul reacționează, în fel și chip, de dimineață până seara, iar reacțiile lui față de ceea ce îi este dat să vină în contact nu sunt totdeauna necontrolate, nedirijate, ci și impuse, cu bună știință, de consecința pe care o preconizează simultan pe planul conștiinței...

În virtutea acestui mecanism am putea crede, firește, că toată lumea joacă de dimineață până seara teatru, iar actorul intră în jocul lumii, din care face parte și el, doar din voluptate, chiar dacă asistă, gustă, discerne și reeditează spectacolul acesta al vieții, extraordinar și continuu.

(George Motoi, *Lumea într-un joc continuu*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifice în textul dat?
- Ce diferență este, în viziunea autorului, între jocul unui actor și viața omului de pe stradă?

2. Care este opinia ta despre ideea *vieții ca spectacol*? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 6

Există, desigur, mai multe Parisuri, așa cum există mai multe Londre sau mai multe feluri de a vedea Bucureștii: Parisul marilor și micilor muzee, de pildă, cunoscute pe dinafară încă din vechile albume și reproduceri dintre războaie, moștenite de la părinți, ba chiar de la bunici, pentru că revăd cu precizie un fel de ochelari în fața cărora așezai reproducerile în sepia ale unor peisaje pariziene sau capodopere din Luvru, care trebuie să dateze dinainte de primul război mondial; sau cel al restaurantelor [...] sau Parisul grădinilor, cu aleile geometrice [...] unde poți rămâne nemișcat, la soare, ceasuri întregi, privind forfota zecilor de trecători. [...]

Parisul pe care îl prefer între toate este însă Parisul cărților mele, Parisul librăriilor din Cartierul latin în care se pierdea cu voluptate eroina Marthei Bibescu la sfârșitul secolului trecut, librării care nici azi nu și-au pierdut farmecul, niciuna asemănătoare cu cealaltă, niciuna prăfuită sau lipsită de vizitatori [...], unde un funcționar amabil te ia în primire încă de la intrare, te îndrumă și te servește cu o competență distinsă, care intimidează pe provincialul din Est.

(Mircea Anghelescu, **Paris: oameni și locuri**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Ce reprezintă orașul Paris pentru autor? Justifică-ți afirmația.
- Care ar putea fi un posibil portret al autorului acestui fragment?

2. Consideri că românii se mai simt *provinciali din Est* în călătoriile întreprinse în străinătate? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 7

După aproape două decenii de la „importarea” termenului de postmodernism în cultura noastră și după tot atâția ani de dezbateri și teoretizări, întrebarea privitoare la existența unui postmodernism românesc stârnește pasiuni și proteste ca și la începutul anilor '80. [...]

Interpretat fie ca antimodernism, ca ruptură sau ca deviație în raport cu principiile fundamentale ale acestuia, fie ca una dintre „fețele modernității” și consecința ei logică, postmodernismul (sau post-modernismul) se definește în mod inevitabil în raport cu modernismul pe care îl poartă cu sine, nu doar în titulatură, ci și în structura sa de adâncime. Chiar dacă se situează adeseori polemic față de curentul dominant al începutului de secol, postmodernismul stabilește cu acesta o relație extrem de sinuoasă, în care atitudinea predilectă este una de *recuperare și resemantizare*.

Distincția dintre postmodernism și postmodernitate este la fel de necesară ca și aceea dintre modernism și modernitate, între fenomenul estetic, pe de o parte, ce are propria lui evoluție, și ceea ce am putea numi, cu o sintagmă traducând un cuvânt german, spiritul epocii [...] definit în termeni filosofici, economici, sociologici și politici.

(Carmen Mușat, **Strategiile subversiunii: Descriere și narațiune în proza postmodernă românească**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Care este stilul funcțional utilizat în text? Argumentează-ți afirmația.

2. De ce este considerat postmodernismul antimodernism? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 8

Unitate de bază și criteriu pertinent de delimitare a poeziei de proză, versul rămâne unul dintre termenii literari cel mai greu de definit. Lucrul nu are de ce să ne mire. Experiența multor altor domenii de cunoaștere confirmă paradoxul că tocmai elucidarea noțiunilor primare ale unei discipline le ridică cercetătorilor cele mai mari probleme. Pentru lexicolog nu există probabil piatră de încercare mai dură decât întrebarea: „ce este cuvântul?”. De ce să ne surprindă atunci că metricianul rămâne, la rândul său, descumpănit atunci când i se cere să ne spună ce este versul?

De fapt, vina nu e a metricianului, ci a versului însuși. Sau, mai precis, a poezilor al căror neastâmpăr a înzestrat acest concept cu toate atributele lui Proteu. Dacă în urmă cu două milenii orice grec sau roman instruit ne-ar fi putut oferi o definiție acceptabilă a versului, astăzi până și cei mai erudiți teoreticieni ai literaturii ezită să se lanseze într-o atare aventură, deoarece între timp termenul a dobândit o mie de chipuri, ajungând să însemne sau să pară că înseamnă chiar și contrariul a ceea ce se arătase a fi la început. [...]

Relația paradoxală dintre vers și poezie se prezintă, așadar, astfel: nu versurile fac poezia, ci poezia – versurile, în sensul că numai natura recunoscut poetică a ansamblului conferă caracter de versuri unora dintre fragmentele care îl compun.

(Mihai Dinu, „*E ușor a scrie versuri...*”. *Mic tratat de prozodie românească*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Cărui stil funcțional îi aparține textul de mai sus? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre afirmația: „nu versurile fac poezia, ci poezia – versurile”? Sustine, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 9

Pentru mulți români, sărbătorile s-au transformat treptat, după anii '90, într-o distracție lipsită de orice substanță religioasă. Mai ales Crăciunul și Paștele au devenit simple pretexte de a-ți lua liber, de a pleca în vacanță, de a te „simți bine” [...] Printre reclamele seducătoare și anunțurile cu reduceri substanțiale, care la fața locului se dovedesc a fi de fapt insignifiante, din când în când, reclame la pastile împotriva indigestiei, medici care apar pe posturile de televiziune și îndeamnă la cumpătare. [...]

E poate și un efect al lipsurilor din anii comunismului, dar și o confuzie a valorilor. A avea, nu de toate, ci cât mai multe, a devenit preocuparea majoră a celor mai mulți români în aceste zile, dacă nu un țel. Chiar și copiii sunt atinși de această goană după cadouri, de viciul societății consumiste. Gestul de a lua de pe raft cât mai multe produse și de a umple coșul la Carrefour le-a devenit atât de familiar, încât replicile de genul: „Dar numai atât luăm?” sau „Dar nu-mi mai iei și..?” par să vină de la sine. Iepurașul de Paște trebuie să fie musai bogat și ghiftuit.

La biserică și mănăstiri se merge dintr-un soi de inerție. [...]

Și atunci nu pot să nu mă întreb: unde ne sunt sărbătorile? Ce s-a ales de cea primenire și înălțare de care îmi vorbeau bunicii mei?

(Doina Ioanid, **Credință, inerție, mondenitate și un iepuraș ghiftuit**
în **Observator cultural**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de tip este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Cine poate fi receptorul unui asemenea text? Motivează-ți opinia.
- Care este stilul funcțional utilizat în text? Argumentează-ți afirmația.

2. Care este opinia ta despre excesul de cumpărături din perioada sărbătorilor? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 10

Nu există un punct de vedere comun asupra numărului statelor și populațiilor care intră în regiunea Balcanilor, întrucât criteriile de determinare sunt variabile. Evident, s-a încercat adecvarea geografică, incluzând aici doar acele state ce fac parte efectiv din Peninsula Balcanică, dar întrucât în generalizările lor occidentalii au avut nevoie și de „balcanismul” unor populații vecine, acestea au fost incluse și ele, fie pe motive religioase, fie al stării de înapoiere, fie politice (statele fostului bloc comunist) ș.a.m.d., observându-se frecvent o confuzie a termenilor de Balcani, Europa de Est, Europa de Sud-Est. Un lucru este cert: în toate cazurile vorbim de o anumită notă peiorativă, drept pentru care fiecare vrea să iasă din această circumscriere, în pofida unor elemente de mentalitate comune. [...]

În *Encyclopaedia Britannica* (1998), din Balcani fac parte Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Grecia, Macedonia, Moldova, România, Slovenia și Iugoslavia (Muntenegru și Serbia).

În enciclopedia americană *Compton's Interactive Encyclopedia* (1998), din Balcani fac parte Albania, Bulgaria, Grecia, Turcia europeană, Slovenia, Croația, Bosnia și Herțegovina, Iugoslavia, Macedonia și România.

(Antoaneta Olteanu, ***Homo balcanicus: trăsături ale mentalității balcanice***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cărui stil funcțional îi aparține textul de mai sus. Motivează-ți răspunsul.
- În ce tip de text poți încadra fragmentul dat (*narativ, descriptiv, informativ, argumentativ*)? Precizează două dintre caracteristicile tipului de text identificat.
- Care este deosebirea între punctele de vedere ale celor două enciclopedii cu privire la statele din regiunea balcanică?

2. Care este opinia ta cu privire la această împărțire geografică? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 11

La examen, Al. Rosetti părea detașat și, sub influența asistentului său, Grigore Brâncuș, dădea note mari. Nu ne era, oricum, frică de el, mergeam fără complexe spre confruntarea cu acest personaj mitic. Fața lui mare și privirea veselă și absentă în același timp ne dădeau curaj. „Marele grec” era un om corpulent, fără să fie un om gras cu părți vizibil și dizgrațios inestetice. Nu prea înalt, construit armonios, întreaga lui înfățișare sugera bunăstare și mulțumire de sine. Călca încet și sigur, capul îi atârna puțin într-o parte, iar privirea îi cădea lateral spre un obiect nedeterminat. Părea, de aceea, cum am spus, mereu detașat de circumstanțe. Apariția lui într-un cerc era însă numaidecât remarcată. La primul contact, omul ce părea taciturn și absent scotea sunete înalte de veselie (o veselie fără bucurie, cum i-am zis odată) un *ha-ha* lung și repetat, neangajant. Era foarte sociabil, cunoștea pe toată lumea și era realmente cunoscut de toți cei din mediul academic și scriitoricesc [...]

„Marele grec” își pierduse puterea socială în epoca studiilor mele, rămăsese doar legenda lui. Continua să fie foarte sensibil față de studenții care dădeau semne că ar avea talent literar.

(Eugen Simion, ***Al. Rosetti și Iorgu Iordan: marele grec și incoruptibilul stareț***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Care sunt particularitățile registrului stilistic din textul citat?

2. Care este opinia ta despre *rolul profesorului* în formarea unui tânăr? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 12

În 1989 vedeau lumina zilei. În 1990 învățau să meargă. Acum au prilejul să-și exprime și să-și împărtășească ideile despre viitorul lor în calitate de cetățeni europeni. Între 16 noiembrie 2009 și 31 ianuarie 2010, tinerii născuți în 1989, cetățeni a nouă state europene - Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Germania, Marea Britanie, Polonia, România, Ungaria - sunt invitați să candideze pentru proiectul paneuropean „Generația '89”.

Proiectul „Generația '89”, desfășurat sub patronajul domnului **Vaclav Havel**, renumit scriitor și om politic ceh, își propune să aniverseze căderea sistemelor totalitare din Europa oferindu-le celor născuți în anul 1989 o platformă de comunicare. Tinerii vor avea ocazia să vorbească atât despre experiențele trecute, cât și despre așteptările pe care le au ca actuali cetățeni ai Uniunii Europene.

Cei selectați de juriile naționale vor participa între 25 și 28 aprilie 2010 la întâlnirile simultane din București, Bruxelles, Praga și Varșovia. Cu un trecut național diferit în legătură cu anul nașterii lor, 1989, și având experiențe și evoluții distincte din perspectiva cetățeniei europene, tinerii implicați în proiect își vor imagina viitorul lor și viitorul Uniunii Europene într-o declarație comună pe care o vor redacta în timpul întâlnirilor internaționale. O delegație a lor va prezenta *Declarația Generația '89* reprezentanților Uniunii Europene la Bruxelles, pe 7 iunie 2010.

(*GENERAȚIA '89. Cum se vede Europa la 20 de ani*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Care este scopul mesajului din acest text? Justifică-ți răspunsul.
- Ce își propune proiectul *Generația '89*?

2. Care este opinia ta despre *importanța unor asemenea proiecte* în zilele noastre? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 13

În jurul meu se întâmplă tot mai multe lucruri pe care nu le înțeleg. Ca și cum aș trăi într-o lume și într-o țară străină. Sau într-un timp din alt ciclu cosmic. Ar putea fi unul dintre simptomele – clasice – ale îmbătrânirii. Dar ar putea fi și semnul unei mutații radicale în felul de a fi al oamenilor, un cârcel istoric, o sincopă neprevăzută în evoluția mentalităților. Când spun „nu înțeleg” nu am în vedere perplexitatea pe care orice ins normal o resimte, uneori, dinaintea unei enigme, a unei pagini sibilinice* de filozofie, a unei ecuații dificile. E vorba de cu totul altceva: nu de lucruri „greu de înțeles”, ci de fapte simple, evidente, pe care însă nu le poți justifica rațional. E vorba de chestii șui, pe dos, în răspăr, în derivă. E vorba de bazaconii, năzbâtii, drăcovenii, sminteli, trăznăi, suceli, comédii, minunații, ciudățenii și spaime. Te simți parașutat într-o menajerie de corcitură, într-o zoologie hibridă, cu care nu poți comunica, oricâtă bunăvoință ai pune la bătaie.

**sibilinic* (adj.) = enigmatic, neclar, vag, ascuns.

(Andrei Pleșu, ***Nu înțeleg***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:
 - a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
 - b. Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul?
 - c. Despre ce fel de lume crezi că vorbește autorul?
2. Care este opinia ta despre normalitate/ anormalitate? Cum îți imaginezi o lume normală/ anormală? Susține cu argumente opinia formulată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 14

Un tip eminamente simpatic este amicul meu X...foarte bine cunoscut de noi toți bucureștenii. Cum să nu-l cunoaștem? Îl întâlnim așa de adesea, pretutindeni: în somptuoasele saloane de elită, în sindrofiile modeste de mahala, la Capșa, la Gambrinus, la Zdrafcu, la Jockey și la cafeneaua Schreiber din Lipscani, în Orient-Expres, în tramcar, în cupeu cu roate de cauciuc, pe jos în galoși – pretutindeni gata a te saluta cu toată afabilitatea și a-ți întinde cordial mâna lui, să fii mitropolit sau paracliser, general ori căprar, ministru ori comisionar de stradă, nobil, moșic [...].

El știe câtă admirație-mi inspiră, cât ascendent moral și intelectual exercită asupra-mi; de câte ori însă ne întâlnim amândoi, nu-mi arată niciun fel de mândrie care m-ar atinge; totdeauna modest, simplu și fără nicio pretenție, mă pune la curent cu tot ce se petrece în sferele înalte. Omul acesta pare că nu știe cât prețuiește pentru mine amiciția lui; nu-și face idei, desigur, ce fericit sunt eu când aflu de la dânsul importantele secrete ale zeilor.

(text adaptat după I.L. Caragiale, **Amicul X...**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile acestuia în textul dat.
- Ce tip de text este acesta? Motivează-ți răspunsul.
- Cum explici prezența, în primul paragraf, a enumerațiilor?

2. Care este opinia ta despre relația dintre *aparență* și *esență* în definirea personalității unui individ? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 15

Tânăra împărăteasă întinse dreapta. Cutremurându-se deodată ca de o spaimă, își plecă obrazul sărutând degetele care i-o cuprindeau. Străinul o domoli, apăsându-și palma stângă pe fruntea ei. [...]

Ea îl cuprinse strâns, plângând.

— E adevărat, îi zise el iar, cu blândețe. Însă drumurile noastre în această lume trebuie să se desfacă aici. O împărăteasă, când își pierde soțul așa cum s-a întâmplat cu măriia ta, pune vâl negru și se duce la insula Principiilor. Viața mării tale nu poate avea rânduiala obișnuită a oamenilor celorlalți. Asemeni asupra mea stă o putere care nu-mi îngăduie să rup legămintele ce-am făcut.

Împărățița se retrase, ridicându-și brațele la frunte.

— Vai mie, suspină ea. E adevărat deci că ai stat în templele egiptenilor?

— Într-adevăr, acolo am cunoscut lumina. Aflarea acestui lucru, mărită Doamnă, nu trebuie să-ți aducă mâhnire. Iată, ne vom despărți. Se va desface și amăgirea care se numește trup. Dar ceea ce e între noi acum, lămurit în foc, e o creangă de aur care va luci în sine, în afară de timp.

Împărățița veni și-și plecă fruntea pe umărul egipteanului.

(Mihail Sadoveanu, **Creanga de aur**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta? Motivează-ți răspunsul.
- Cine sunt personajele care dialoghează în fragmentul de text citat?
- Ce relație pare să existe între aceste două personaje? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre relația dintre *datorie* și *iubire* în definirea destinului unui individ? Susține, cu argumente, opinia prezentată

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 16

Deosebit de importantă este *atitudinea profesorului, relația sa cu elevii*. Nu este deloc indicată poziția sa autoritară, oarecum despotică. Ea creează blocaje afective. Copiii nu îndrăznesc să pună întrebări, se tem de eșec, de ironii. E nevoie de un climat democratic, destins, prietenos. Autoritatea unui profesor nu se bazează pe constrângere, pe frică, ci pe competența sa profesională, pe obiectivitatea și ținuta sa ireproșabilă. El trebuie să fie apropiat de elevi, îngăduitor (în anume limite firești) și să încurajeze imaginația, sugestiile mai deosebite. Școlarii să-și poată manifesta în voie curiozitatea, spontaneitatea. Să fie ceva firesc ca o idee originală, mai aparte, să atragă un punct în plus la notare, chiar dacă prin ea nu s-a putut soluționa chestiunea în discuție.

Desigur, profesorul trebuie să depisteze școlarii cu potențialități creative superioare, cărora e firesc să li se asigure posibilități speciale de dezvoltare a capacităților lor. Există și teste speciale în vederea diagnosticului creativității, dar cei deosebiți oricum pot fi observați prin felul de a rezolva probleme neobișnuite sau prin întrebările neașteptate pe care le pun. Însă profesorul are îndatorirea de a cultiva disponibilitățile imaginative ale întregii clase, folosind metode adecvate acestui obiectiv didactic major.

(Andrei Cosmovici, Luminița Iacob, coordonatori, **Cultivarea creativității în învățământ**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce tip text este acesta (de exemplu: narativ, descriptiv, argumentativ, informativ)? Justifică-ți opțiunea.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?

2. Care este opinia ta despre *rolul profesorului* în stimularea potențialului creativ al elevului? Cum vezi relația profesor – elev în sistemul de învățământ actual? Susține cu argumente opinia formulată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 17

Dacă prima versiune a *Istoriei literaturii române contemporane* are dezavantajul unei prea mari apropieri de epoca la care se referă (aceea de după 1900), versiunea din 1937 este, cum spuneam, cea dintâi care stabilește canonul literar modern. Lovinescu n-are geniul expresiei lui Călinescu, *Istoria* lui fiind mult mai săracă sub raport artistic, și, pe urmă, este și prea concisă. Autorul însuși o concepe ca pe un îndreptar adresat tinerilor. Și, poate, nu doar lor, de vreme ce constată că gustul publicului în general a rămas în urma literaturii. Pe cât de sigure sunt judecățile [...], pe atât de labile sunt criteriile, ca și la Călinescu, de altfel, de așezare în pagină a literaturii, când istorice, când tipologice, când stilistice. Poezia „simbolistă” (Lovinescu spune *simbolistică*) stă lângă aceea de „concepție” filozofică și religioasă, epica „rurală” lângă aceea „fantezistă”. [...] Lovinescu a crezut de cuviință să-și scrie *Istoria* „cu judecăți precise și fără controverse”, ca pe un manual, cel mai modern și mai valabil critic din câte avem până la el.

(Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Crezi că opinia autorului despre Istoria lui E. Lovinescu este pozitivă sau negativă? Argumentează-ți răspunsul.

2. Care este, în opinia ta, rostul criticii literare și/sau al criticului literar? Susține cu argumente opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 18

Dintre sute de clișee. Așchii dintr-o limbă tare, volum publicat de Editura Humanitas, face o ironică trecere în revistă a limbajului degradat folosit de mass-media.

Apele dezlănțuite le-au răpit oamenilor agoniseala de o viață, Primii care s-au bucurat de zăpadă au fost, bineînțeles, copiii sau Fotbalul se joacă cu goluri sunt fraze-tip pe care le auzim neîncetat la televizor și la radio sau le citim, de multe ori, în ziare. [...] Automatismele verbale cu care suntem bombardați zi de zi reprezintă, potrivit autorului [Radu Paraschivescu], efectul inerției și al dezinteresului pentru nuanță, constituind materia primă cu care lucrează Radu Paraschivescu pentru a alcătui un minidicționar al clișeeilor abuzate de crainicii TV, de comentatorii de meciuri de fotbal și de reporteri în general. [...]

Ca atare, odată cu „vorbirea de-a gata”, câștigă, de fapt, „gândirea de-a gata”, solul fertil pe care crește vorba ineptă și inexpressivă.

Nu doar capacitatea de expresie ni s-a clișeizat, constată autorul, *ci și gândirea. Dacă nu cumva întreaga viață. Alături de telecomandă, calculatorul de buzunar și GPS, stereotipiile mentale sunt una dintre dovezile cele mai rezistente ale comodității. Preferăm traseele cunoscute, scenariile facile, drumurile drepte, luminate puternic.*

(Dana G. Ionescu, ***Clișeele noastre de toate zilele***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este cel citat (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Precizează două caracteristici ale tipului de text identificat.
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Care este opinia lui Radu Paraschivescu despre degradarea limbajului?

2. Care este opinia ta despre *impactul limbajului clișeizat*, folosit de mass-media, asupra limbajului și a gândirii tale? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 19

Componenta de bază a celor mai multe emisiuni care se pot vedea la posturile noastre de televiziune este vacarmul. Un vacarm golit de sens, care produce baloane de săpun. S-ar părea că trăim într-o lume total isterică, iar posturile TV își fac „datoria” să reflecte această realitate. Emisiunile de divertisment sunt gălăgioase și agresive, la talk-show-uri oamenii se sforțează să vorbească tot mai tare, să-și acopere interlocutorii, emisiunile de știri ne fac un rezumat al tuturor violențelor posibile. Totul este strident și totodată fals, ca o goarnă spartă.

[...] Într-o lume care-și exhibă anormalitatea, aberația, „senzaționalul”, zonele în care întâlnești atitudini și discursuri normale nu pot fi decât adevărate oaze. Oaze care să te ajute să rezisti în toată nebunia.

Una dintre acestea este emisiune Garantat 100% realizată de Cătălin Ștefănescu, la TVR1. Marele merit al acestei emisiuni e că a găsit o formulă în care să se vorbească despre cultură în mod absolut firesc.

(Cezar Paul-Bădescu, **O oază de normalitate**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Ce tip de text este acesta? Motivează-ți răspunsul.
- Care este atitudinea autorului față de „vacarmul” din emisiunile de televiziune?

2. Care este opinia ta despre „cultura” promovată de emisiunile de televiziune? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 20

Românii aleg varianta unui spectacol cultural în detrimentul vacanțelor sau emisiunilor TV, tot mai slabe calitativ. Chiar dacă prețul biletelor la teatru, operă, operetă sau concerte, variază de la 12 la 55 de lei, ajungând, uneori, chiar la 550 lei, cum s-a întâmplat în cazul recentului concert de la Sala Palatului, **Masters of Jazz**, consumatorii de spectacole nu se uită la bani când vine vorba de calitate. [...]

„Mare parte din mass-media își continuă, din păcate, procesul de manelizare galopantă” - este de părere Eugenia Minescu, secretar artistic al Teatrului Național de Operetă „Ion Dacian”.

O părere similară are și Mirela Năstăsache, secretar literar la Teatrul Mic, care, încercând să răspundă unei întrebări generice, și anume: „De ce anume vin oamenii la teatru?”, ne-a declarat că „interesul spectatorilor pentru actul artistic, în plină criză, este întărit, pe de o parte, de nevoia unui contact real, de iluzia unei povești frumoase care să-i îndemne la reflecție și emoție, și nu în ultimul rând, de sentimentul aproape reflex de a fugi, fie și pentru câteva ore, din fața unei realități cotidiene, sociale, politice, din ce în ce mai urâte”.

(Sabin Dăniță, Olivia Tulbure, Cosmin Turcu, **Spectatorii români stau la coadă la cultură**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui i s-ar putea adresa textul dat?
- Cărui stil funcțional îi aparține textul? Susține argumentat răspunsul.
- Care este opinia autorilor despre preferința românilor pentru spectacolele culturale?

2. Care este opinia ta despre *importanța artei* în viața omului? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 21

– **Ați descris adineaori o situație de mediocritate, în care privitorul trebuie să ajungă safe dincolo, fără să-i creezi nicio problemă.**

– Asta e adevărat. Cam asta se întâmplă în teatrul american. Dar nu numai în teatrul american. Am impresia că peste tot în lume nu se întâmplă mai nimic în teatru. Dacă privim ce se întâmplă în lumea filmului, și să luăm exemplul renașterii filmului românesc, al generației tinere, care spune niște lucruri destul de puternice, care nu sunt neapărat confortabile, nu sunt neapărat safe, vedem prin comparație că în teatru e o stagnare. [...] Printre noi, „meseriași”, se simte o stare de angoasă, de semidisperare, văzând că filmul a luat-o înainte. Încercăm să copiem, să aducem mijloacele filmului în teatru. Dar teatrul este o artă foarte fragilă, care de mii de ani nu a imitat nimic altceva decât esența vieții. Prin tentative de a moderniza cu elemente noi, tehnici multimedia, arta teatrului slăbește și mai mult. Acest mix populist *de toate pentru toți* tulbură acel dialog unic, intim, direct, de la om la om. Este o criză a teatrului în general și un fel de încercare de a imita ceea ce fac alții în alte medii, care însă nu va duce nicăieri.

(**Criza teatrului**, dialog între regizorul Andrei Șerban și Rodica Palade)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- În ce anume constă criza teatrului, în viziunea celui intervievat?

2. Expune-ți opinia cu privire la diferența dintre film și teatru și argumentează preferința personală pentru una dintre cele două forme de spectacol.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 22

Medicii nutriționiști spun că nucile reprezintă un aliment bogat în proteine și vitamine esențiale organismului. Vitamina A și vitamina E se găsesc din belșug în acest fruct. În plus, potrivit specialiștilor, nucile au un conținut ridicat de minerale, precum fosfor și potasiu, fibre, dar mai ales acizi grași omega 3, necesari pentru buna funcționare a creierului [...]. Nutriționiștii spun că o linguriță de nuci pisate pe zi, mâncate, de preferat, de dimineață, asigură necesarul de energie și vitamine, iar în plus această porție este suficientă ca aport caloric. Atenție însă, nucile au un conținut caloric destul de ridicat, astfel că specialiștii recomandă să nu facem abuz, mai ales când suntem la dietă.

Acest fruct reprezintă o excelentă sursă de acizi grași esențiali, pe care, altfel, corpul nu îi poate produce în mod natural și de care are nevoie. Medicii le recomandă persoanelor care suferă de afecțiuni cardiovasculare, astm și artrită. De asemenea, datorită conținutului de acizi monosaturați, care au efecte favorabile asupra nivelului de colesterol din sânge, nucile sunt indicate în cazul dietei persoanelor care suferă de diabet.

(www.gandul.info/sănătate-food-drink)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat.

- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifice în textul dat?

2. Care este opinia ta despre necesitatea unei alimentații sănătoase? Susține, cu argumente din text sau din experiența personală, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 23

Întrebare: Cum a fost perioada în care ați citit la *Cenaclul de Luni* și la *Cenaclul Universitas*? Au existat momente în care critica a fost dură, în care v-ați pierdut încrederea în dumneavoastră?

Răspuns: La *Cenaclul de Luni* am citit o singură dată. Eram elevă la Brașov. [...] M-au lăudat foarte tare cei de la cenaclu, deși nu cred că meritam. [...] La *Universitas* am avut parte de primiri bune. O singură dată, când am citit o poezie, **Plictty**, care conținea și un fel de „anchetă” despre plictiseală, au strâmbat din nas că stric poezia, că asta nu mai e poezie. [...] Pentru mine, poezia însemna mesaj emoționant. Direct, simplu, fără „figuri de stil”. [...]

Cel mai mult m-am bucurat de aprecierile celor care se adunau la *Junimea*, cenaclul de proză condus de Ov. S. Crohmălniceanu. [...] I-am fost recunoscătoare când m-a susținut pentru un premiu de debut la Uniune, imediat după 1990. [...]

Dar, revenind la întrebare: singura persoană care m-ar putea face – și mă face – să-mi pierd încrederea în mine sunt chiar eu. Nu mi-e deloc ușor. De aceea am nevoie și acum (poate mai mult ca oricând) de încurajările altora, pentru că port cu mine descurajatorul de serviciu (care, între timp, s-a profesionalizat, are o teribilă eficiență!).

(Interviu cu Simona Popescu, realizat de Andra Rotaru, **Spontaneitate și rigoare**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Care este opinia Simonei Popescu despre încrederea în sine?

2. Care este opinia ta despre *importanța încurajărilor primite de la ceilalți*? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 24

Învățații, care scriu istoria popoarelor, sunt de două feluri: unii, care din copilărie și până la bătrânețe au trăit tot între cărți, iar alții, care au trăit și viața cea de toate zilele, cu luptele, necazurile, urăteniile și frumusețile ei, cunoscând în carne și oase *oameni vii* de toate felurile. Istoria scrisă de învățații cărților e foarte bogată și meșteșugită în înșirarea faptelor omenești și mai întotdeauna crede că poate da, fără frică și fără îndoire de sine, pricinile și urmările acelor fapte, așa că avem răspunsuri limpezi la toate întrebările ce trebuie să le punem atunci când privim tainica întrețesere a patimilor și gândurilor omenești, singuratic ori de-ale mulțimilor, alcătuind vălmășugul istoriei popoarelor.

Dimpotrivă, învățații care, alături de cărți, cunosc și viața cea de toate zilele, se tem să dea prea repede răspunsuri asupra legăturii și pricinilor faptelor omenești; de multe ori ei mărturisesc neputința lor de a lămuri de ce s-a întâmplat cutare război, ori s-a ivit cutare mare meșter de icoane frumoase și de case mărețe, ori de biserici cu totul noi față de cele de dinainte, și se mulțumesc numai să spună *cum* a fost, și nu și *de ce* a fost așa și nu altfel.

(Vasile Pârvan, ***Începuturile vieții romane la gurile Dunării***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
- Care sunt, în viziunea lui Vasile Pârvan, cele două categorii de istorici și care sunt diferențele dintre aceștia?

2. Care este opinia ta despre oamenii pasionați de istorie? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 25

Art. 1 În relațiile sale cu restul comunității internaționale, Uniunea își afirmă și promovează valorile și interesele și contribuie la protecția cetățenilor săi. Aceasta contribuie la pacea, securitatea, dezvoltarea durabilă a planetei, solidaritatea și respectul reciproc între popoare, comerțul liber și echitabil, eliminarea sărăciei și protecția drepturilor omului și, în special, a drepturilor copilului, precum și la respectarea strictă și dezvoltarea dreptului internațional, inclusiv respectarea principiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite [...].

Art. 2 – (1) Uniunea oferă cetățenilor săi un spațiu de libertate, securitate și justiție, fără frontiere interne, în interiorul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor [...].

(5) Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați [...].

(Tratatul de la Lisabona)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Care sunt valorile fundamentale pe care le promovează Uniunea Europeană?

2. Care dintre prevederile **Tratatului de la Lisabona** consideri că te afectează în mod direct? Susține, cu argumente din text sau din cultura ta generală, justetea acestei prevederi.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 26

Fenomen real al ultimului deceniu și jumătate, criza lecturii a devenit motiv de îngrijorare pentru toți cei preocupați de destinul cărții, de la autori, editori, până la librari. Conform studiului realizat de Gfk România, aproape o treime dintre respondenți nu citește niciodată cărți, în timp ce în mediul rural ponderea acestora ajunge la 50%. Încă o treime citește cărți numai de câteva ori pe an sau mai rar, iar treimea rămasă citește cel puțin o dată pe lună. [...] Din punctul de vedere al frecvenței cu care sunt citite, cele mai populare cărți sunt cele de literatură/ beletristică, cele cu informații specifice dintr-un anumit domeniu (titluri de specialitate) și cărțile legate de hobby-uri. Un interes mai moderat este înregistrat pentru cărțile SF, cele de psihologie, de autoeducare și volumele de memorii, jurnale, biografii, în timp ce segmentul acelor care au citit în ultimele trei luni cărți de eseistică, filosofie sau politică este foarte restrâns.

(Adriana Vasiliu, *Românii citesc din ce în ce mai puține cărți*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Care este scopul comunicării în textul citat?
- Cui i s-ar putea adresa textul? Motivează-ți răspunsul.
- Ce înțelege autoarea prin criza lecturii, conform informațiilor din text?

2. Care este opinia ta despre rolul lecturii în formarea unui tânăr? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 27

Cu poporul român s-a petrecut un fapt extraordinar: o tragedie a constituit începutul unui nou destin pentru el. Când legiunile împăratului Traian zdrobesc armatele lui Decebal, viteazul rege împreună cu căpeteniile lui se sinucid. După toate încheierile tragediilor, ne-am fi așteptat ca acest zguduitor final să fie sfârșitul unui neam și al unei istorii. Cu distrugerea Troiei s-au încheiat istoria și existența unui popor, cu distrugerea Cartaginei s-au terminat și o istorie, și un destin, fiindcă nu au mai existat cartaginezi; cu distrugerea Sarmizegetusei însă s-a făcut numai o cotitură în destinul unui popor, care pune un nou început în istoria lui. Faptul acesta excepțional se datorește mai multor factori, dintre care unul este dat sigur de vitalitatea și puterea psihică și biologică a geto-dacilor, și un altul este omologia a două seminții. Românii sunt și romani: orientările lor cardinale sunt dominate de umbra marelui împărat roman [...]. Dar, în același timp, figurile cele mai specifice locale sunt dacice, și uneori ai impresia că au coborât direct de pe columna lui Traian.

(Anton Dumitriu, **Eseuri**)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Care sunt factorii ce transformă distrugerea cetății Sarmizegetusa într-un nou început?

2. Exprimă-ți opinia despre originea poporului român, folosind idei din textul dat și/ sau din cultura ta generală.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Biletul 28

Și-ai să mă uiți –
Că prea departe
Și prea pentru mult timp pornești!
Și-am să te uit –
Că și uitarea e scrisă-n legile omenești.

.....
Cu ochii urmări-vei țărmul, topindu-se ca noru-n zare,
Și ochii-ți lacrima-vor poate
Trei lacrimi reci de călătoare;
Iar eu pe țărm
Mâhnit privi-voi vaporu-n repedele-i mers,
Și-nțelegând că mi-ești pierdută,
Te-oi plânge-n ritmul unui vers.

Și versul meu
L-o duce poate vreun cântăreț până la tine,
Iar tu –
Cântându-l ca și dânsul,
Plângându-l, poate, ca și mine –
Te vei gândi la adorata în cinstea căreia fu scris,
Și-uitând că m-ai uitat,
Vei smulge din cadrul palidului vis
Întunecatu-mi chip,
Ca-n ziua când te-afunda vaporu-n zare
Și când din ochi lăsai să-ți pice
Trei lacrimi reci de călătoare!

(Ion Minulescu, **Trei lacrimi reci de călătoare**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta? Argumentează-ți răspunsul.
- Cine ar putea fi receptorul textului dat?
- Ce elemente importante de conținut identifici în textul dat?

2. Care este opinia ta despre rolul poeziei în viața unui om? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 29

Teoretic, titlul jurnalistic este un construct a cărui formă concretă de reprezentare trebuie să respecte regulile codificate în lucrările descriptive și normative de specialitate. Regula esențială de bună formare a titlului presupune adecvarea acestuia la competența de lectură a *cititorului mediu*: în consecință, sunt recomandabile titlurile concise, simple ca structură lexico-gramaticală, eliberate de prețiozitate și opulență figurativă și mai ales fără a fi ambiguă. În practică, publicistica românească actuală întreține și supralicitează retorica titlului spectaculos și șocant, fondat pe multiple artificii lexico-semantică, gramaticale și figurative. Este o tendință care susține ipoteza că decizia sau opțiunea receptorului de a citi sau de a nu citi un anumit articol depinde, în mare măsură, de forța persuasivă a acestui element paratextual; de aici și impresia că operația de titrare a devenit o manevră discursivă de bază, oscilând între *tehnică* și *artă* (cu rezultate pozitive sau discutabile).

(text adaptat după Maria Cvasnîi Cătănescu, ***Retorică publicistică: de la paratext la text***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta? Motivează-ți răspunsul.
- Cui s-ar putea adresa textul dat? Justifică-ți opțiunea.
- Care este opinia autoarei despre alcătuirea titlului unui text jurnalistic?

2. Care este opinia ta despre titlurile textelor jurnalistice (dă exemple de titluri de articole din reviste, ziare; ai în vedere și numele emisiunilor radio-tv preferate)? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 30

Despre adevărata singurătate nu vorbim decât în șoaptă. Nu putem ține conferințe publice despre ea. De altfel, ce mai înseamnă o singurătate trâmbițată? Nu voi recunoaște decât în fața mea că sunt singur. Și uneori prefer să mi-o ascund și mie. Sunt destui cei care și-au făcut o profesie din a studia și a descrie raporturile lor cu singurătatea devenind, dacă nu amanții ei, preoții ei; sau cei care se duc în deșert pentru a striga „Iată cât sunt de singur!”, ca și cum ar merita elogiul pentru singurătatea lor. [...]

Am cerut oare prea mult de la viață? I-am cerut puține lucruri și toate firești. Și poate e prea devreme să fac acum bilanțul. Pe talgerul unde inima mea sângerează sunt două morminte, cărți amânate și o singurătate lacomă de lumină. Și totuși vârsta și viața m-au învățat unele lucruri. [...] Avem nevoie să ne mărturisim cuiva. Avem nevoie de cineva să ne iubească și, mai ales, de cineva pe care să iubim. Poate că marea noastră problemă nu e să fim fericiți, ci să fim mai puțin singuri. Sau poate că e tocmai aceasta marea problemă a fericirii, să fim mai puțin singuri.

(Octavian Paler, **Scrisori imagine**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui i s-ar putea adresa textul?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Care este relația dintre singurătate și fericire, așa cum este reflectată în textul dat?

2. Care este opinia ta despre *singurătate*? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 31

Sunt peste douăzeci de ani de-atunci. Locuiam într-o casă unde trăsesse în gazdă un actor, vara director de teatru în provincie. Stagiunea migrării actorilor se sfârșise: era toamnă și aceste păsări călătoare se-ntorceau pe la cuiburile lor.

Văzându-mă că citeam întruna, actorul îmi zise cu un fel de mândrie:

–Îți place să te ocupi cu literatura... Am și eu un băiat în trupă care citește mult; este foarte învățat, știe nemțește și are mare talent: face poezii; ne-a făcut câteva cuplete minunate. Eu crez că ți-ar face plăcere să-l cunoști. [...]

Seara trebuia să vii la directorul lui – astfel puteam să-l văz. Eram foarte curios să-l cunosc. Nu știu pentru ce, îmi închipuiam pe tânărul aventurar ca pe o ființă extraordinară, un erou, un viitor om mare. [...]

Tânărul sosi. Era o frumusețe! O figură clasică încadrată de niște plete mari negre; o frunte înaltă și senină, niște ochi mari – la aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic. [...]

–Mă recomand, Mihail Eminescu.

Așa l-am cunoscut eu.

(text adaptat după Ion Luca Caragiale, *În Nirvana**)

**nirvana* – s.f. (În religia budistă, în filosofia indiană etc.) Stare de fericire realizată prin eliberarea de grijile vieții, de suferințe și prin contopirea sufletului individual cu esența divină, cu ajutorul contemplației și al ascezei.

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Portretul tânărului Eminescu, schițat de Caragiale, coincide cu propria ta reprezentare despre poet? Motivează-ți afirmația.

2. Care este opinia ta despre profesia de actor? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 32

... se uită spre grădină printre draperiile mov de tul. [...] Se gândea din nou la Sahara. Pentru ea, deșertul era cernut din făină de înger, din licorile de smarald ale mugurilor de pin, era comestibil și otrăvit, era de urât și de adorat, întocmai ca o iubire.

Ea visa că Sahara e un limb al rățăcitorilor, în care culorile se preling în jar.

Intuia că acolo se duc toate dorințele care nu se mai împlinesc și scot sâmburi de diamant.

Gândea că în deșert se va întâlni cu setea și cu foamea, cu mirosul de pământ ud și cu fluturii carnivori despre care auzise că zboară noaptea în jurul vracilor. Că se va întâlni cu inima ei, făcută din boabe rumene de cafea și cu miezul de pâine [...], cu tristețile viitoare, încă adolescente, și cu ața mătăniilor de jad care fuseseră întâmplările netrăite.

În secret, aștepta să se întâlnească pe sine, fetiță, și pe tatăl ei dispărut, cel de dinainte de-a fi copil, pe când nu era decât o voce în încâlceala de vise a mamei lui.

[...] Toate astea erau doar urme ale fricilor prin care se legase de Africa, pentru o lume ce n-avea alt țel decât să plutească liber.

(text adaptat după Daniela Zecca, *Istoria romanțată a unui safari*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva acestuia asupra deșertului.
- Cum este evocată Africa în text?
- Ce tip de text este acesta? Argumentează-ți răspunsul.

2. Care sunt, în opinia ta, elementele de atractivitate ale peisajului deșertic? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 33

A te juca înseamnă a lua în serios chiar și acele lucruri pe care unii oameni refuză să le socotească ca atare. Jocul e departe de a fi negarea seriosului. S-ar putea mai degrabă spune că e oarecum o generalizare a sentimentului seriozității. Jocul nu-i o atitudine frivolă, ci una deosebit de gravă. Acela care nu are în minte cuta pe care o face fruntea încruntată a copilului care se joacă dovedește că, fiind copil, nu s-a jucat niciodată. Nu-mi pot închipui o altă definiție a copilăriei decât aceasta: a fi copil înseamnă a lua în serios absolut tot, tot ce există pe pământ. Și dacă ne gândim că nimic nu e mai profund decât un entuziasm de copil, că nimic nu e mai sumbru ca o deznădejde de copil, nu va mai părea un paradox să spunem că cei mai serioși oameni din lume sunt copiii. Este oare seriozitatea o chestiune de atitudine ori una de rezultate? Ești serios fiindcă reușești sau pentru că te porți într-un anumit fel, chiar dacă nu reușești? Să nu uităm un lucru: seriozitatea e o virtute. Or, în morală, insuccesul poate fi adesea un merit.

(D.I. Suchianu, *Despre tinerețe*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Care este tema textului? Motivează-ți răspunsul.
- Care este opinia autorului despre acțiunea de a se juca?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?

2. Ce semnifică pentru tine etapa copilăriei? Susține, cu argumente din text sau din experiența personală, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 34

Există cert, o formulă etnică, o formulă a sufletului românesc. Este un produs al timpului și al împrejurărilor de tot soiul. Obiceiuri, tradiții, costum, muzică și chiar o bună parte din vocabular nu sunt decât manifestări exterioare ale acestui tot psiho-social. Ele urmează legile etnice și sociale, cum le-a urmat timp de aproape două mii de ani, chiar fără apostoli tradiționaliști. Calitățile de sentiment, voință, sensibilitate și inteligență sunt cele care ne deosebesc de bulgari, de sârbi sau de unguri, mai mult decât folclorul.

Ni se va răspunde poate că tocmai faptul că poporul nostru și-a păstrat tradițiile, folclorul, a contribuit la rezistența lui pe aceste meleaguri. (Deși poate că ar fi de obiectat că a împrumutat destul din toate părțile.) Adevărul e că și-a păstrat tradițiile, că a rezistat – și e cum nu se poate mai logic să fie – tocmai [...] din cauza prestigiului pe care l-a exercitat acest suflet asupra celorlalte neamuri cu care venea în atingere.

(Camil Petrescu, **Sufletul național. Analiza descriptivă a termenului**)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui se adresează textul?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.
- Care este opinia lui Camil Petrescu despre sufletul românesc?

2. Care este părerea ta despre tradiție și modernitate în epoca actuală? Susține, cu argumente, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 35

Se crapă de ziuă. Negurile Dunării împiedică vederea valurilor. Privirile ostenesec căutând în deșert un punct de sprijin dincolo de zările apei, - pare c-am pluti în largul mării. Dar iată că dinspre răsărit un țanc se aprinde, și-n juru-i se desface-un rotocol de lumină alburie. Ceața se rupe-n pale argintii. Încet, de o parte și de alta, se dezvoltă malurile plecate sub păduri de sălcii. Stolurile de rațe sălbatice își fâlfâie aripile greoaie pe deasupra apei. Un brâu de oțel, sclipitor în bătaia soarelui, taie lanurile din stânga. Este Jiul, copilul zburdalnic al munților, care-și gonește undele limpezi peste șesurile Olteniei... Razele soarelui bat pieziș, împrăștiind solzi de aur pe-ncrețiturile apei.

(Al. Vlahuță, **România pitorească**)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat :

- Cui se adresează textul?
- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.
- Care este momentul temporal descris de Alexandru Vlahuță?

2. Care este opinia ta despre legătura dintre om și natură? Susține, cu argumente, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 36

E un amurg de toamnă târzie. Soarele scăpătat, cu discul pe jumătate după dealuri, aruncă razele pieziș, depărtările se estompează și o negură albăstrie îndepărtează colinele. În tăcerea asta divină care te-mpresoară, nu poți ști ce clipă anume arată ceasul în curgerea vremii. Un sentiment de veșnicie te cuprinde. [...] Și în singurătatea aceasta a înserării, deodată o umbră de om ieșit ca din pământ, ca o arătare, a început să plângă un cântec trist pe vioară. Cu hainele vechi în bătaia vântului, zgribulit, cu o bărbie violetă înțepenită de coșul uscat al vioarei, cu pletele în neorânduială peste ochi, cu un umăr mai ridicat decât celălalt, își tremură arcușul, în timp ce un glas ca de pe altă lume, prinde să cânte un cântec vechi, o romanță duioasă auzită în copilărie.

(Dimitrie Anghel, ***Fantome***)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identificeți în textul dat?
- Ce tip de text este acesta (narrativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre destinul oamenilor talentați? Susține, cu argumente, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 37

Prima treaptă a cascadei are opt metri, după care se succedă și celelalte șase, cea mai mare și mai impresionantă fiind treapta de 35 de metri. Apa se prăvălește zgomotos în gol, înclăștată între pereții abrupti cu înălțimi care depășesc 50 de metri. Scările metalice care alternează cu podețele înguste conduc într-o lume fantastică aflată într-un zburcământ continuu. Schimbările bruște de direcție împiedică privirile să cuprindă în ansamblu cheile, cu o lungime de 160 metri, care corespund unei diferențe totale de nivel de 60 de metri. Cea mai lungă scară, de 35 de metri, este cea mai impunătoare și oferă un spectacol uimitor: în stânga, la câțiva centimetri, apa se prăvălește violent sub forma unei cascade. Pe tot timpul anului cei care trec pe scară simt stropii reci ai apei de munte, care își urmează acest drum de sute de ani și care luptă dârz împotriva stăvilarelor de piatră aduse înaintea ei.

(Prin șapte scări pe Piatra Mare, în Vacanțe și călătorii)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.
- Care sunt mijloacele utilizate pentru sugerarea decorului natural prezentat?

2. Care este opinia ta despre forța naturii? Susține, cu argumente, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 38

Atunci mi-am amintit de oameni pe care-i cunoscusem. De căpitanul de vapor de cursă lungă care stătea cu noi în curte când eram copil, de doamnele bătrâne, surorile lui... de tot felul de oameni din oraș din vremea copilăriei mele. Pe urmă s-a întâmplat ceva care pe mine m-a zguduit foarte tare. Am dat un anunț într-un ziar, pentru ca oamenii din oraș să aducă obiecte vechi. Să caute în poduri... și au adus tot felul de obiecte pe care le-am și folosit în spectacol.

Țin minte că profesoara mea de franceză care murise a stat undeva într-o casă foarte frumoasă, unde mergeam cu mama. Cei care au moștenit-o au venit și au adus lăzi cu rochiile ei... Și am simțit că obiectele incluse în spectacol recreează și material, nu numai spiritual, viața lor. Mi se părea că obiectele prind viață și refac destinul orașului.

(Brăila lui Panait Istrati în *Jurnalul național*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifice în textul dat?
- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre legătura dintre trecut și prezent? Susține, cu argumente, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 39

Dreptul la bunăstare permite dezvoltarea minorului din punct de vedere fizic, mental, spiritual și social. Responsabilitatea este în primul rând a părinților sau a reprezentantului legal al copilului, datori să asigure, în limita posibilităților, cele mai bune condiții de viață necesare creșterii și educării copiilor. Uneori, printr-un concurs nefericit de împrejurări, părinții nu sunt în stare sau nu sunt în măsură să asigure confortul material minim. În cazul în care părinții sau persoanele care au obligația legală de a întreține minorul nu pot asigura, din motive independente de voința lor, satisfacerea nevoilor minime ale copilului (locuință, hrană, îmbrăcăminte și educație), statul, prin autoritățile publice competente, este obligat să asigure acestora sprijin corespunzător, sub formă de prestații financiare, prestații în natură, precum și sub formă de servicii [...].

(Drepturile minorului și răspunderea pentru faptele sale,
Capitolul II **Sistemul drepturilor minorului).**

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Cărui stil funcțional îi aparține textul de mai sus? Motivează-ți răspunsul.
- Cine sunt cei care au responsabilitatea de a asigura sprijin material, moral, etc. copilului?

2. Care este opinia ta despre dreptul la bunăstare al copilului? Susține, cu argumente din text sau din cultura ta generală, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 40

În deceniul dintre 1920 și 1930 trei romancieri ocupă locuri caracteristice în literatura noastră, pe trepte diferite ce nu se pot încă determina: L. Rebreanu, Hortensia Papadat-Bengescu și Camil Petrescu. Hortensia Papadat-Bengescu are o experiență acută, o situație de observator excepțională, pe care poate din anume neîndemânări tehnice n-o exploatează suficient, Camil Petrescu e un scriitor mai sprinten, mai rutinat decât H-a. P.-Bengescu și decât Rebreanu. L. Rebreanu în *Ion* e un creator mai solid. Camil Petrescu rămâne o inteligență mereu în căutare de sisteme artistice, unul din acei scriitori mai puțin înfăptuiți poate, dar care încântă în perpetuitate spiritele delicate. Nu este al doilea ori al treilea în literatură, ci unicul pe un drum lateralnic, într-o junglă virgină, în care nu intră decât pionerii. Prin el romancierii de mâine vor medita asupra tehnicii romanului.

(text adaptat după G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:
 - a. Ce tip de text este acesta? Argumentează-ți răspunsul.
 - b. Ce trăsături distinctive au cei trei scriitori în opinia lui G. Călinescu?
 - c. Ce judecată de valoare formulează G. Călinescu despre unul dintre romancieri?
2. Care este opinia ta despre unul dintre cei trei scriitori prezentați în fragmentul citat? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 41

Discuțiile s-au axat asupra stadiului reformei în sistemul național de învățământ și modalităților prin care Banca Mondială poate sprijini eforturile ministerului pentru îmbunătățirea calității actului educațional.

Ministrul Educației și-a prezentat viziunea privind organizarea și funcționarea sistemului educațional din România care trebuie să aibă în centrul său interesul elevului. „Nicio reformă nu poate fi făcută în absența unui model economico-financiar predictibil, coerent și sustenabil”, a declarat acesta.

Reprezentantul Băncii Mondiale și-a manifestat aprecierea față de introducerea modelului de finanțare per capital prezentat de către ministrul Educației, precum și față de ritmul în care instituția pune în practică măsurile de reformă. El a subliniat că măsurile întreprinse de minister depășesc așteptările Băncii Mondiale, asigurându-l pe ministrul Educației de întregul sprijin al Băncii Mondiale pentru măsurile luate în vederea eficientizării cheltuirii banului public.

(www.realitatea.net, **Banca Mondială sprijină reforma din sistemul de învățământ din România**)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.
- Care este evenimentul prezentat în textul dat?

2. Care este opinia ta despre măsurile concrete care ar putea duce la îmbunătățirea calității educației? Susține, cu argumente, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 42

[...] Cu ani mulți în urmă, în entuziasmul primelor aselenizări, s-a așteptat, era un viitor imediat absolut normal, să se înființeze primele baze pe Lună. Vor mai aștepta. Marii vizionari au stabilit date *precise* pentru tot felul de minuni, de la zborurile interplanetare la teleportare. Unde sunt? Pierdute undeva în cețurile viitorului. [...]

S-ar putea ca cineva să spună (mie mi s-a întâmplat în câteva discuții) că avem destule probleme cu prezentul și destule subiecte de discuție ca să mai pierdem timpul *fantazând* despre viitor. Dar: odată cu trecutul care de atâtea ori te copleșește, trebuie să ne asumăm și viitorul. Viitorul nostru este prezentul celor care ne urmează. Și poate că ar trebui să începem măcar să ne gândim că ar fi bine să li-l dăruim cât mai curat. Cam despre asemenea subiecte vă invit deci să vorbim, uitând de căldura teribilă și de furtunile verii acestui an.

(Andrei Dorobanțu, ***Cât de repede se schimbă viitorul*** în ***Știință și Tehnică***)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Care este opinia lui Andrei Dorobanțu despre descoperirile viitorului?

2. Care este opinia ta despre timp din afirmația: „Viitorul nostru este prezentul celor care ne urmează”? Susține, cu argumente, răspunsul tău.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 43

Roboții fac parte de mai multă vreme din universul tehnologic. Microprocesoarele, automobilele etc. sunt executate de roboți. Peste un deceniu roboții vor deveni utili și în casele noastre, pentru a face menajul sau a asigura asistența persoanelor cu handicap. Sau vor fi înrolați în armată. Iar peste alte decenii, vor fi fabricați roboți programați să gândească complex, apropiindu-se tot mai mult de rațiunea umană. Care e viitorul lor? Care va fi rolul lor? Ar putea prezenta vreodată un pericol pentru omenire? Scenariștii și scriitorii de SF încearcă de mai multă vreme să imagineze o lume în care prezența roboților super-inteligenți își pune amprenta asupra evoluției umanității. Dar, mai cu seamă, să illustreze cinematografic violența roboților față de creatorii și campionii lor, oamenii.

(Povestiri miraculoase cu roboții viitorului în Magazin)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre modernizarea robotizată a societății? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 44

Deceniul care se încheie în acest an este cel mai călduros din istoria cunoscută a climei, conform rapoartelor păstrate începând cu secolul al XIX-lea, a anunțat NASA.

Astfel, anul care tocmai s-a încheiat se află pe locul doi în topul celor mai călduroși ani de pe Pământ din 1880 (anul în care au început măsurătorile științifice ale temperaturilor) și până în prezent, conform unui comunicat emis de Institutul de studii spațiale Goddard al NASA (GISS).

De cealaltă parte, anul 2008 a fost cel mai răcoros al acestui deceniu din cauza efectului de răcire avut de puternicul curent marin La Nina asupra zonei tropicale a Oceanului Pacific.

Anul 2005 rămâne cel mai călduros an cunoscut, până în prezent, urmat de anul 2009 și apoi de un grup de ani foarte călduroși - 1998, 2002, 2003, 2006 și 2007.

(Primul deceniu al acestui secol, cel mai cald din istoria cunoscută în Evenimentul regional al Moldovei)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre fenomenul încălzirii globale? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 45

Dragă cititoare, dragă cititorule,

„Eu creez așa cum respir”, mărturisea Constantin Brâncuși. Creativitatea era pentru el aerul libertății și nemărginirii, principiul suprem, dar și un veritabil mod de viață. Sculpturile sale sunt expresiile acestei creativități exemplare. Ar fi bine să le cunoști, să le iubești, să vezi atelierul lui Brâncuși de la Paris, să citești *Aforismele* sale, să mergi la Hobita și la Târgu-Jiu să-l redescoperi pe artistul de geniu acasă, acolo unde plaiul și raiul sunt una! [...]

Creativitatea este o calitate divină. Dumnezeu este creator. Omul imită modelele divine. Fără a se substitui lui Dumnezeu, omul creează, dar nu în totalitate și esență, la fel ca Dumnezeu, ci în particularitate și esență. Creația dă formă conținutului. Acesta, însă, primează întotdeauna [...].

Cu sinceritate,
al domniei tale,
Mircea Iltu

(Epistola a XII-a, în *Opinia națională*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifice în textul dat?
- Ce tip de text este acesta (narrativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre rolul creativității în evoluția omului? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 46

După opinia mea, în societatea contemporană rolul literaturii este la fel de important ca și rolul științei. Literatura (și aici am în vedere evident numai literatura majoră, valoroasă) reprezintă specificitatea umană în cel mai înalt grad, impulsionează sensibilitatea și educă prin forța exemplului particular latura generală de noblețe și de sublim a sentimentelor ca act de conștiință. [...] Fenomenul literar trebuie înțeles profund diferențiat, tendința literaturii fiind nu aceea de a descoperi legi, ci aceea de a opta și a acorda tensiune emoțională legilor, de a reprezenta legile prin sentimente. Aceasta nu înseamnă că literatura nu poate descoperi legi. Ea poate descoperi și legi noi, și nu o dată scriitorii au fost precursorii unor descoperiri științifice, dar sensul principal al literaturii este de a transmite prin sentimente (ca act de conștiință) legile naturii și mai cu seamă legile naturii umane. [...]

Atâta timp cât oamenii vor comunica prin vorbire, va exista și literatură.

Cu cât mijloacele tehnice de comunicare se vor perfecționa (tiparul, discul, magnetofonul, radioul, cinematografia, televiziunea), șansele de circulație ale literaturii sunt sporite. Literatura, în esența ei, nu ține neapărat de cuvântul scris.

(Nichita Stănescu, ***Rolul literaturii***)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifice în textul dat?
- Ce anume sporește șansele de circulație ale literaturii, în viziunea autorului? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta privind *locul literaturii* în societatea contemporană? Susține, cu argumente, opinia formulată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 47

Alecsandri a contribuit în largă măsură la modernizarea vieții noastre publice, politice și culturale prin creația lui dinamică, prin prestigiul său personal, prin funcțiile oficiale pe care le-a îndeplinit, ca ministru, ca membru al Academiei mai târziu, prin sprijinul decisiv dat contactelor noastre cu Occidentul romanic, în special.

Azi aproape s-a uitat amănuntul publicării de către poet a unei *Gramatici românești* la Paris, în 1863, prin care, cu multe texte paralele în cele două limbi, ilustrând normele acestei limbi, Alecsandri a contribuit în foarte mare măsură la înnoirea resurselor expresive ale românei literare, prin contactul strâns cu civilizația, literatura și limba franceză și cu cea italiană, deopotrivă; lucru fundamental, scrisul lui filtrat, a asimilat și înnobilit mii de neologisme indispensabile modernizării și chiar reromanizării limbii noastre.

Ceea ce primeam acum un secol venea din tezaurul comun, imens, al romanității, din câștigurile culturii romanice occidentale, care a regenerat toată cultura europeană, în toate limbile.

(Gh. Bulgăr, **Vasile Alecsandri**)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifici în textul dat?
- Care a fost rolul lui Vasile Alecsandri, așa cum este prezentat de Gh. Bulgăr?

2. Care este opinia ta despre rolul oamenilor de cultură în dezvoltarea societății? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 48

Înflorirea cu totul remarcabilă a scrierilor cu caracter istoriografic pe care o adăpostesc secolul al XVII-lea și primele decenii ale veacului următor, atât în Moldova cât și în Țara Românească, nu a reprezentat nicidecum un fenomen conjunctural. Nivelul, diversitatea, varietatea modalităților de abordare demonstrează că produsele literare ale acestei epoci de vârf sunt firești împliniri ale unor preocupări ce se definesc prin durată și constanță. Secolul al XVI-lea în cultura românească este dominat – după părerea noastră - de un acut sentiment al istoriei [...] care îi animă, la fel de intens, pe oamenii politici, ca și pe cărturari. Întoarcerea către propriul trecut, consolidarea legăturilor cu înaintașii și punerea în valoare a tradițiilor naționale (toate semne ale perenității, ale unei permanențe conștientizate) sunt forme de manifestare ale ideii de apartenență a prezentului la un curs comun al istoriei.

(Dan Horia Mazilu, *Marii cronicari ai secolului al XVII-lea*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Care este punctul de vedere al lui Dan Horia Mazilu despre scrierile cu caracter istoriografic?

2. Care este opinia ta despre rolul conștiinței naționale în animarea oamenilor politici și a cărturarilor? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 49

Confruntat cu lipsa de numerar, cauzată de Războiul de Independență, statul român a pus în circulație așa-numitele *bilete ipotecare*, cu scopul de a strânge noi fonduri pentru înzestrarea armatei. Legea din 12 iunie 1877 stipula: „Aceste bilete vor fi la purtător, ele vor avea curs obligatoriu și se vor primi în plată de toate casele publice. Ele se vor retrage din circulație într-un timp determinat, când atunci li se vor socoti zece la sută mai mult peste valoarea lor nominală”.

Au fost emise bilete de: 5, 10, 20, 50, 100 și 500 de lei. Acestea erau împodobite cu scene alegorice, în care predominau figurile de daci și de romani (ilustrând apartenența la latinitatea europeană și idealul vechii Dacii). Elementul de siguranță era filigranul cu efigia împăratului Traian. Acestea au fost primele bancnote românești. După 1880, BNR a aplicat un supratipar roșu asupra biletelor ipotecare, ele fiind retrase în 1888 și distruse prin ardere.

(Istoria leului românesc II în Terra Magazin)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.
- Ce a generat, conform textului, apariția primelor bancnote românești?

2. Care este opinia ta despre rolul banilor în societatea modernă? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 50

Călin CIOBOTARI: Știți câte edituri există în România?

Liviu ANTONESCI: Bănuiesc că zeci de mii!

Călin CIOBOTARI: Iar fiecare din aceste zeci de mii scoate sute de cărți, dacă nu mii. Cum mai decid critica și publicul ce e bun și ce e rău? Nu vi se pare că există o inflație, că e ca și cum, din '90 încoace, poporul român a descoperit cu stupeoare farmecul de a scrie cărți?

Liviu ANTONESCI: N-aș fi de acord. Avem o tradiție în acest sens. Să nu uităm ce spunea Caragiale: cel mai greu pentru un român care știe să citească e să nu scrie. [...]

**(Literatura nu va muri niciodată, Interviu cu Liviu Antonesei
în *Dacia literară*)**

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Care este ideea în jurul căreia s-a construit interviul?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?

2. Care este opinia ta despre rolul literaturii artistice în formarea spirituală a unui cititor, pornind de la semnificațiile titlului textului de mai sus? Susține, cu argumente, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 51

Vineri, 17 ianuarie 2003

Aseară, în timp ce umblam bezmetic printr-o alimentară, memoria afectivă mi-a fost brusc deșteptată de imaginea unei banane verzi. Mi-am amintit cum, în copilărie, am așteptat să se coacă o banană. O cumpărase tata, după vreo două ore de stat la coadă. Mi-a explicat că, de fapt, bananele sunt galbene și că-s mai bune coapte. Am pus-o pe fereastră și o cercetam cu sufletul la gură de câteva ori pe zi. Singura evoluție a fost că s-a veștejit. După o săptămână, am mâncat-o așa. Am hotărât atunci că bananele nu-s cine știe ce chestie. Acasă (deja numesc acasă noua mea gazdă!), ca o coincidență stranie, am auzit la știri că în zece ani e posibil să nu mai existe banane. Bananierii sunt atacați de o ciupercă letală.

(Florin Lăzărescu, *Jurnal intim*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este părerea ta despre relația trecutului cu prezentul, facilitată de memoria afectivă? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 52

Imaginez o mare echipă de scriitori care să muncească timp de câteva generații la o singură carte, pe care s-o citești din copilărie, de când deslușești literele, până pe patul de moarte, când nu le mai deslușești. O carte care să se substituie vieții tale, dar fără clipele, zilele, lunile, anii monotoni ai vieții. În adolescență, ghemuit în pat, mi se întâmpla să citesc uneori de dimineață până seara, uitând să mănc și aproape și să respir, pentru că paginile – pe care, de fapt, nici nu le mai vedeam – descriau oameni adevărați, nori adevărați, orașe adevărate, pe când, dacă-mi ridicam privirile, nu vedeam decât jalnice umbre. Îmi dădeam seama că se înserează doar când paginile se făceau roșii ca focul, apoi cenușii.

Drama vieții mele a început mai târziu, când în locul Cărții am fost silit să trăiesc realitatea. Mă tem că de-acum încolo nimeni nu va mai locui în cărți, așa cum au făcut-o generația mea și cele precedente.

(Mircea Cărtărescu, *Pururi tânăr, înfășurat în pixeli*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Ce poți deduce despre autorul textului și despre situația de comunicare?
 - a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
 - b. Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
 - c. Care este atitudinea autorului față de imaginile lumii concrete reflectate în propria imaginație?
2. Care este opinia ta despre necesitatea lecturii la vârsta adolescenței? Susține, cu argumente, opinia exprimată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 53

Articolul 1:

- (1) Examenul de bacalaureat este modalitatea de evaluare a competențelor, a nivelului de cultură generală și de specializare, atins de absolvenții de liceu.
- (2) Dreptul de a susține bacalaureatul îl au elevii care au promovat învățământul liceal, indiferent de forma de învățământ.
- (3) Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, numit în continuare M.E.C.I., organizează în fiecare an școlar, potrivit legii, două sesiuni de bacalaureat.
- (4) M.E.C.I. organizează în fiecare an școlar o sesiune specială de bacalaureat, pentru elevii din clasa a XII-a/a XIII-a participanți la loturile olimpice și la competițiile sportive și artistice internaționale care se desfășoară în perioada sesiunii normale de bacalaureat. Calendarul sesiunii speciale se aprobă prin ordin al ministrului Educației, Cercetării și Inovării.
- (5) Elevii claselor a XII-a din clasele/secțiile cu predare în regim bilingv a limbii franceze, italiene sau spaniole, incluse în acordurile bilaterale, susțin probele specifice ale examenului de bacalaureat, în conformitate cu prevederile acordului și, după caz, ale metodologiei specifice.”

(Metodologia de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat – 2010)

[Citește cu voce tare textul]

Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- a. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
 - b. Ce fapte de limbă specifice textului juridic-administrativ (la alegere dintre nivelurile: ortografic și de punctuație, morfosintactic, lexicosemantic, stilistico-textual) pot fi identificate în fragmentul citat?
 - c. Ce idei importante identifiți în textul dat?
2. Care este opinia ta privind necesitatea și finalitățile examenului de bacalaureat? Susține, cu argumente, opinia.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 54

Trebuie să vorbim despre unul dintre marii domnitori ai Țării Românești, care descinde din Basarab. Trec mai repede peste primii voievozi de după Basarab, pentru a ajunge la Mircea cel Bătrân. De ce i se zice *cel Bătrân*? Fiindcă mai târziu au fost alți domnitori cu numele *Mircea*, iar cronicarii, vorbind de Mircea, cel din veacurile trecute, i-au spus *cel Bătrân* (și marele nostru Eminescu s-a înșelat crezând că Mircea era bătrân când s-a bătut la Rovine cu sultanul). Mircea, la bătălia de la Rovine, era un domnitor încă tânăr. Domnește 32 de ani, cu întrerupere de vreo doi ani, după faimoasa bătălie care a avut loc la o dată controversată: după o sursă sârbească (târzie) la 24 octombrie 1394, după o sursă bizantină contemporană, mai de încredere, la 17 mai 1395. După o sursă recent descoperită, s-ar părea că ambele date sunt valabile: au fost două bătălii! Prima e probabil marea bătălie de la Rovine care rămâne unul dintre cele mai glorioase momente ale istoriei românilor.

(Neagu Djuvara, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Ce tip de text este acesta? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre necesitatea cunoașterii trecutului, prin intermediul marilor evenimente istorice? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 55

MIDAS – Rege al Frigiei care l-a găzduit pe Silen, tovarăș de petreceri al lui Dionysos, rătăcit pe meleagurile lui. Drept răsplată, zeul i-a cerut să-și spună dorința. Midas i-a cerut ca tot ce atinge să devină aur, dar, văzând că și hrana se transforma în aur, disperat, a cerut zeului să-și retragă răsplata. A trebuit însă să se scalde în râul Patochos, ale cărui ape de atunci au rămas strălucitoare; în ele erau firele de aur de pe Midas însuși. Midas a asistat la o întrecere de virtute muzicală între Apollo și Pan și l-a protejat pe acesta din urmă. Zeul l-a pedepsit atunci, făcând ca urechile lui să fie ca acelea ale unui măgar. Dar el și le-a ascuns într-o beretă frigiană și l-a rugat pe bărbierul lui, singurul care îi știa taina, să nu o destăinuie nimănui. Acesta a făcut totuși o gaură în pământ, fiindcă simțea nevoia să o spună cuiva, și a strigat acolo secretul. Pe pământul acela au crescut niște trestii, care, în bătaia vântului, spuneau tuturor această taină.

(George Lăzărescu – *Dicționar de mitologie*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (narrativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifice în textul dat?
- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.

2. Care este părerea ta despre semnificația legendei regelui Midas? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 56

Programe *aerisite*, astfel încât să conțină cunoștințe cu un grad mai scăzut de complexitate decât în prezent, bacalaureat transformat într-o testare cu subiecte aleatorii pentru fiecare candidat în parte, curriculumă gândită în așa fel încât elevii să înțeleagă ceea ce li se predă la clasă, programe școlare care să prevadă diverse scări de prezentare în funcție de aptitudinile și interesul elevilor. Acestea sunt principalele recomandări ce reies dintr-un raport pe care Societatea Academică Română (SAR) l-a înaintat Ministerului Educației. Concluziile la care au ajuns experții, printre care se numără președintele Academiei Române, Ionel Haiduc, și președintele Societății Române de Fizică, Nicolae Zamfir, sunt că școala trebuie să asigure pregătirea de cultură generală pentru fiecare disciplină, precum și faptul că, în cazul științelor, accentul trebuie pus pe pregătirea practică.

(Societatea civilă cere introducerea lui Shakespeare în programele școlare în *Gândul*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre formarea unei culturi generale pentru fiecare disciplină școlară? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 57

...Dar de unde am plecat? De la sufletul mansardei, poate. Ce fericit mă simt că uit tristețea. Și ce fericit sunt că voi scrie despre sufletul mansardei mele. Cum să nu-l cunosc și să nu-l îndrăgesc, când am lăcrămat în atâtea amurguri aproape de el? Mi se descoperă numai mie. Îl ghicesc în fiecare carte, în fiecare cadru, în fiecare amintire. E întipărit pe ziduri, pe rafturi.[...]

Viețuiesc cu toate aceste umbre străvezii lângă mine, iar eu pășesc înainte, și ele rămân în aceleași locuri, stinghere, când mansarda e luminată de prieteni. Atunci le zăresc, le zâmbesc numai lor. Nimeni nu le bănuiește farmecul. Nimeni nu știe că eu m-aș sufoca respirând alt văzduh decât acela al odăiței în care am învățat slovele pe o tăblie de carton. Când mă întorc din stradă, mângâi cu ochii zidurile. Sufletul lor se topește alături de al meu. Ce se va întâmpla dacă mansarda va fi stăpânită de altul!?

(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Care este atitudinea personajului față de spațiul în care trăiește?

2. Care este părerea ta despre legătura pe care oamenii o păstrează cu locul nașterii sau al copilăriei, despre care Mircea Eliade scria cândva că reprezintă „o geografie sacră”? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 58

Noi tratăm împreună didactica limbii și literaturii pentru că în școală (gimnaziu și liceu) limba și literatura constituie un singur obiect de învățământ, chiar dacă accentul cade în gimnaziu pe limba română, iar în liceu se studiază aproape exclusiv literatura română. Dar, așa cum aș dori să se observe din cele ce urmează, există unele aspecte specifice ale limbii și literaturii care ar îndreptăți și tratarea lor separată [...].

Prezentate lucrurile așa, s-ar putea crede că direcția preocupărilor în didacticile speciale este numai dinspre pedagogie înspre disciplinele școlare. În ceea ce privește literatura, așa și stau lucrurile. Ele stau altfel în ceea ce privește studiul limbii. Iată o asimetrie interesantă în interiorul obiectului nostru de studiu.

(Aurel Scorobete, *Didactica. Limbă și literatură*)

[Citește cu voce tare textul]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre importanța utilizării corecte a limbii române în viața cotidiană? Susține, cu argumente, răspunsul prezentat.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 59

Drumurile ardelenе duc prin sate, unde în nemijlocită vecinătate găsești două concepții arhitectonice cu totul diferite: românească și săsească. Străvechile, masivele sate săsești și-au studiat – cel puțin așa pare – foarte mult locul unde aveau să fie clădite. Din felul cum ele se aliniază, potrivit unor exigențe geometrice, se desprinde impresia de calcul. Satele românești sunt așezate mult mai întâmplător în peisajele ce la încadrează. [...] Rostul acesta chibzuit și l-au păstrat satele săsești până astăzi. Ele n-au crescut întâmplător, cu entuziasm stângaci, din peisaj, precum cele românești; ele au fost aduse parcă în acest peisaj ardelean gata de aiurea – prin văzduh sau pe altă cale, dintr-o țară unde sărăcia solului a învățat pe oameni să lupte cu natura, să muncească cu minte și mai ales cu geometrică statornicie. Satele românești, înălțate vertiginos pe o muche sau împrăștiate într-o vale ca turmele, s-au născut parcă din inspirația capricioasă a naturii însăși în mijlocul căreia sunt situate. Casele săsești stau una lângă alta, formând un singur mare zid către stradă [...]; comuna săsească e o colectivitate rațională de oameni închiși [...]. Casele românești sunt mai liber laolaltă, ele se izolează prin grădini, au pridvoare împrejur [...]; comuna românească e o colectivitate instinctivă de oameni deschiși, iubitori de pitorescul vieții.

(Lucian Blaga, *Zări și etape*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (de exemplu: narativ, descriptiv, argumentativ, informativ)? Motivează-ți răspunsul.
- Care este perspectiva din care Lucian Blaga abordează tema/ mesajul/ ideile din text?
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?

2. Care este diferența dintre o așezare românească și una săsească? Utilizează în descriere informațiile pe care le oferă textul.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 60

(*Julio*) Cortázar mărturisește cum a intuit în copilărie existența unui univers paralel cu cel oferit de realitatea familiei și a școlii, și cum se mișca, oscilând între unul și celălalt. Ajunge la primul exercițiu de creație prin jocurile solitare și întotdeauna magice: *Erau jocuri în care îmi fabricam în grădina casei un întreg regat imaginar.* [...] Aici se află deja configurat, ca timp și spațiu, fantasticul ce-l singularizează. Altă mărturisire obligă la acceptarea unui tărâm impalpabil, din care se naște o bună parte a povestirilor. Primul este teritoriul oniric: *Estimez că cel puțin douăzeci și cinci la sută din povestirile mele sunt născute din coșmaruri.* Al doilea - experiențele stranii de transcendere a timpului și a spațiului, chiar a propriei condiții umane. Tot în prima serie de mărturii despre formare se inserează și rememorarea modului în care citea în copilărie [...] A doua serie de confesiuni cuprinde observații tehnice despre arta povestirii, se referă la rigoarea limbajului, la construcția geometrică și la scriitura muzicală. [...]

În cea de-a treia serie de confesiuni se află detalii extrem de interesante despre cele mai cunoscute povestiri, care au inovat proza fantastică [...] și mai ales despre influența pe care a exercitat-o asupra scrisului său pictura.

(Elisabeta Lăsconi, ***Cât de mult îl iubim pe Julio***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este autorul textului (din ce perspectivă abordează tema/mesajul/ideile din text)?
- Care este subiectul fiecăreia dintre cele trei serii de confesiuni prezentate în text?
- Ce tip de text este acesta (nativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.

2. Prezintă argumentat rolul pe care l-a avut lectura în copilăria ta.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 61

Plictiseala este forma cea mai elementară de suspendare a timpului, precum extazul este ultima și cea mai complicată. De câte ori ne plictisim, se oprește timpul în țesuturi; uneori îi auzim oprirea și-i savurăm cu chin tăcerea. Organismul este atunci un ceas care stă și care știe că stă. În orice plictiseală există conștiința stagnării temporale, cu atât mai mult cu cât, din ce ne plictisim mai mult, din aceea suntem mai puțin inconștienți. În potențarea conștiinței – și ca atare a izolării noastre în lume – plictiseala este întâia treaptă; pe ea se ridică și se consolidează singurătatea spiritului. [...]

Toată viața nu este decât o soluție a plictiselii. Încerci, adică, să te salvezi din ea. Melancolia, tristețea, disperarea, groaza și extazul se ramifică din trunchiul masiv al plictiselii; de aici nediferențierea și originarul acesteia. Există flori ale melancoliei și tristeții; îmi place să mă gândesc la rădăcini, când e vorba de plictiseală. Cu atât mai mult, cu cât ea și este întâia treaptă a dezrădăcinării din lume. [...]

Total în viață este să știi să te plictisești *esențial*.

(Emil Cioran, *Lacrimi și sfinți*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui i s-ar putea adresa textul?
- Ce tip de text este acesta? Motivează-ți răspunsul.
- Care este relația dintre plictiseală și singurătate, așa cum apare surprinsă de autor în textul de mai sus?

2. Care este opinia ta despre *dorința omului de a alunga plictiseala*? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 62

Draga mea Veronică,

Ca eu să nu-ți scriu e de înțeles. Bolnav, neputând dormi nopțile și cu toate astea trebuind să scriu zilnic, nu am nici dispoziție de a-ți scrie ție, căreia aș vrea să-i scriu închinăciuni, nu vorbe simple.

Dar tu care ai timp și nu ești bolnavă să nu-mi scrii e mai puțin explicabil. Tu trebuie să fii îngăduitoare cu mine, mai îngăduitoare decât cu oricine altul, pentru că eu sunt unul din oamenii cei mai nenorociți din lume.

Și tu știi care este acea nenorocire. Sunt nepractic, sunt peste voia mea grăitor de adevăr, mulți mă urăsc și nimeni nu mă iubește afară de tine. Și poate nici tu nu m-ai fi iubit câtuși de puțin, dacă nu era acest lucru extraordinar în viața mea care e totodată o extraordinară nenorocire. [...] Dar tu pentru aceasta nu trebuie să mă bănuiești, tu rămâi cum ai fost și scrie-mi. Tendința mea constantă va fi de a-mi împlini făgăduințele curând ori târziu, dar mai bine târziu decât niciodată.

Sunt atât de trist și e atât de deșartă viața mea de bucurii, încât numai scrisorile de la tine mă mai bucură. A le suspenda sau a rări scrisorile tale m-ar durea chiar dacă n-ai mai iubi pe Emin.

Scrie cu degetele pe cari le sărut.

(1880 Februar)

(Correspondență, **Mihai Eminescu-Veronica Micle**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Care sunt trăsăturile de caracter pe care și le recunoaște Eminescu în această scrisoare?

2. Comentează, cu argumente proprii, afirmația: e bine ca omul (...) să se adapteze.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 63

Eco-instrucțiuni pentru cumpărături

1. Prefer achiziționarea produselor și serviciilor ecologice/prietenoase cu mediul, obținute cu un consum redus de energie, care pot fi reciclate cu ușurință/cu etichetă ecologică.
2. În limita posibilităților, prefer să cumpăr produse agricole/alimentare, provenite din agricultura ecologică, eco-etichetate/certificate ecologic sau produse tradiționale ecologice românești.
3. Produsele ecologice sunt mai sigure, mai nutritive, fără organisme modificate genetic, reziduuri de pesticide, îngrășăminte chimice sau orice alt compus chimic de sinteză.
4. Produsele ecologice au un conținut echilibrat în substanțe bioactive și minerale.
5. Agricultura ecologică respectă mediul, bunăstarea animalelor, favorizează biodiversitatea și contribuie la dezvoltarea durabilă.
6. Evit achiziționarea produselor de unică folosință care măresc rapid cantitatea de deșeuri.
7. Evit utilizarea sacoșelor din plastic și folosesc sacoșe durabile din materiale textile sau pungi din hârtie/ alte materiale biodegradabile.
8. Evit achiziționarea de produse pe bază de aerosol/spray-uri cu aerosoli care poluează atmosfera.
9. Evit deplasările cu autoturismul la cumpărături.

(Ghidul Eco-cetățeanului, **Pentru un mediu sănătos**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:
 - a. Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
 - b. Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
 - c. Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.
2. Care este opinia ta despre utilitatea **Eco-instrucțiunilor pentru cumpărături** în contextul în care te afli într-un *supermarket*? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 64

Tenorul de 26 de ani a avut parte de un debut inedit la Covent Garden. Înainte de Crăciun, Teodor Ilincăi a sărit din public pe scena Operei Regale londoneze în rolul Rodolfo din „Boema” lui Puccini și a salvat spectacolul sortit eșecului din cauza unei pârdaľnice răceli care l-a ینگenuncheat pe tenorul principal. [...]

Jurnalul Național: Vorbește-mi despre momentul Covent Garden, pentru că presa engleză a brodat deja o legendă pe marginea lui.

Teodor Ilincăi: Urma să am două spectacole în program cu „Boema” lui Puccini, iar în seara de 19 decembrie mă aľam în publicul prezent la reprezentația cu tenorul principal, Piotr Beczala, în rolul Rodolfo. [...] Dar, pentru că asistasem la toate repetițiile lui Piotr, știam ce am de făcut. Nu știam cum e acustica, poziționarea pe scenă, partitura este singura pe care o știam foarte bine. [...] Aveam doar o idee despre toate astea tocmai pentru că fusesem de față când au avut loc repetițiile. Un avantaj a fost și faptul că nu mă sperii. Pentru că unele persoane ar putea să se gândească la faptul că am o vârstă destul de fragedă pentru operă și mai ales pentru o carieră internațională. Dar eu mă duc cu fruntea sus oriunde și merg pe scenă ca la mine acasă. Emoțiile există, dar trebuie să le ții în frâu.

(Tenorul Teodor Ilincăi, debut la Covent Garden la jumătatea spectacolului, interviu în Jurnalul Național)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la ینگrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta? Argumentează-ți răspunsul.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Care este atitudinea tenorului față de ینگâmplarea trăită?

2. Care este opinia ta despre *rolul muzicii* în viața noastră? Susține, cu argumente din propria experiență, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 65

ART. 3

(1) Calitatea educației este ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate.

(2) Evaluarea calității educației constă în examinarea multicriterială a măsurii în care o organizație furnizoare de educație și programele acesteia îndeplinesc standardele de referință. Atunci când evaluarea calității este efectuată de însăși organizația furnizoare de educație, aceasta ia forma evaluării interne. Atunci când evaluarea calității este efectuată de o agenție națională sau internațională specializată, aceasta ia forma evaluării externe.

(3) Asigurarea calității educației este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de dezvoltare a capacității instituționale de elaborare, planificare și implementare de programe de studiu, prin care se formează încrederea beneficiarilor că organizația furnizoare de educație îndeplinește standardele de calitate. Asigurarea calității exprimă capacitatea unei organizații furnizoare de a oferi programe de educație în conformitate cu standardele anunțate. Aceasta este astfel promovată încât să conducă la îmbunătățirea continuă a calității educației.

(Legea privind asigurarea calității educației)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- În ce stil se încadrează fragmentul citat? Motivează-ți răspunsul.
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Ce tip de text este acesta (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Argumentează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre beneficiile educației permanente? Susține, cu argumente din text și/sau din experiența personală, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 66

Lucrarea este structurată în trei părți. În prima, sunt cuprinse observații despre limbajul jurnalistic: unul dintre fenomenele cele mai interesante ale perioadei contemporane, a cărui schimbare spectaculoasă a influențat întreg discursul public de după 1989. Strategiile jurnalistice vor fi urmărite în tipul de text cel mai specific genului, știrea, în special în cea senzațională (cu unele referiri la comentariu, interviu, reportaj). De fapt, multe din informațiile despre celelalte limbaje (tratate în a doua parte a cărții) se obțin prin intermediul textului jurnalistic, în care unele apar chiar ca inserții ale unor coduri speciale (mica publicitate, buletinul meteo, cronicile sportive etc.).

A doua parte a lucrării se ocupă de diferite limbaje contemporane asociate cu o situație de comunicare, o funcție, un context, un domeniu sau un tip de text. Categoriile prezentate au ponderi și nivele de generalitate diferite: în vreme ce limbajul religios acoperă o sferă largă de manifestări, limbajul buletinului meteorologic e limitat și bine circumscris. Între unele dintre limbajele tratate sunt puternice interferențe, care pot duce la subordonarea lor unul față de altul sau la includerea ambelor într-o clasă cu rang de generalitate superior: limbajul polițienesc e într-un asemenea raport cu stilul juridic sau administrativ.

(Rodica Zafiu, ***Diversitate stilistică în româna actuală***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Ce tip de text este acesta (de exemplu: *narativ, descriptiv, argumentativ, informativ*)? Motivează-ți răspunsul.
- În ce stil se încadrează fragmentul citat? Motivează-ți răspunsul.
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?

2. Care este opinia ta despre efectul știrilor senzaționale, apărute în mass-media, asupra cititorilor/ascultătorilor? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 67

Muzica nu este doar o formă de distracție. Mai mult decât un mod de a ne încânta estetic, ea are, se pare, și rol terapeutic. Cel puțin, așa ne arată diferite experimente din toată lumea. Muzica te poate liniști, îți poate diminua anxietățile sau accesele violente. Într-un metrou din localitatea britanică Newcastle s-a înlocuit muzica modernă zgomotoasă, agresivă cu cea barocă. Efectul observat a fost uimitor: actele de vandalism și formele de violență s-au diminuat simțitor. Din acel moment, s-a optat pentru difuzarea unei muzici liniștitoare, în locul celei care sporea gradul de tensiune a călătorilor. Deși, pentru unele persoane, ea este mai degrabă un zgomot de fond, pentru mulți influența armoniilor sonore asupra noastră, asupra corpului uman, reprezintă un subiect foarte provocator: cum reușește ea să ne schimbe într-atât încât, se pare, învățăm mai ușor să vorbim în prezența ei, ni se îmbunătățește memoria, la fel și inteligența spațială sau concentrarea? Sunetele nu sunt ceva imaterial. Ele au diferite frecvențe și fiecare vibrează într-un fel anume. Aceste fenomene fizice interacționează cu organismul nostru, care le resimte, uneori, fără să ne dăm seama.

(Irina-Gabriela Buda, **Muzica, o terapie în sine**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui i s-ar putea adresa textul citat?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Consideri că registrul stilistic utilizat (*standard, specializat, colocvial* etc.) este adecvat scopului comunicării? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre *relația muzică-violență*? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 68

Orhan Pamuk și-a câștigat dreptul de a fi comparat cu Jorge Luis Borges și Italo Calvino, amândoi veghind asupra acestui roman ca niște îngeri păzitori... *Fortăreața albă* este unul din acele rare romane ce reușesc să zămislească o lume în sine, compactă, de o strălucire aparte... Pamuk este un povestitor înzestrat cu pasiunea și vigoarea narativă a unei Șeherezade. Dacă *New York Times* recomandă atât de entuziast acest roman, nu o face degeaba. Bine, câtă vreme Pamuk este laureat Nobel, orice alt argument pălește. *Fortăreața albă* este povestea a două orașe, Veneția și Istanbul, în perioada lor de glorie. Aur, decadență și crime, istorie oficială și istorie de alcov, un venețian erudit și sosia lui otomană, *Hogea* cel misterios, suspans și scene de tablou renascentist. Pentru o înțelegere completă a acestei bijuterii romanești nu strică să ai la îndemână un tratat de literatură contemporană din care să-ți explici toate sensurile cuvântului *postmodernism*. Musai.

(Iuliana Alexa, prezentarea cărții *Fortăreața albă* de Orhan Pamuk)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui i s-ar putea adresa textul citat?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Consideri că registrul stilistic utilizat (*standard*, *specializat*, *colocvial* etc.) este adecvat scopului comunicării? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre *utilitatea unei informări prealabile cu privire la cartea pe care intenționezi să o citești*? Consideri că ar ușura înțelegerea textului, că ar putea dăuna plăcerii lecturii etc.? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 69

Valea Mare, 9 mai 1932

Am transcris azi noapte de la 10 seara până la 4 dimineața vreo șapte pagini din primul capitol. Merg foarte greu. M-am oprit la patru, deși hotărâsem să stau până la șase. Mă simțeam așa de obosit că a trebuit să mă trântesc pe pat. M-a cuprins teamă și îndoială, amândouă duble. Uneori am impresia că nu mai pot scrie, că nu-mi vine nimica. Mă umple de groază. Poate că m-am istovit complet? Poate din pricina surmenajului sau a eredității, celula cenușie nu mai rezistă? Și totuși nu-mi lipsesc fantezia creatoare sau creația interioară. Ceea ce mă chinuiește este expresia. Am în inimă senzația necesară vie și n-o pot îmbrăca în cuvinte adecvate. Mă frământ permanent pentru o frază sau un simplu cuvânt. Desigur că acest dar de ușurință nu l-am avut niciodată. Veșnic m-am luptat cu expresia, dar parcă acum mai aprig. Alții ocolesc greutatea; eu mă încapățânez să le biruiesc. Asta îmi cere o efortare cumplită. Mi-e frică tare să nu fi îmbătrânit.

(Liviu Rebreanu, *Jurnal*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este autorul textului (din ce perspectivă abordează tema/mesajul/ideile din text)?
- Cine ar putea fi receptorul textului dat, având în vedere scopul comunicării?
- Care este atitudinea autorului față de greutatea scrierii unui text?

2. Care este opinia ta despre sinceritatea/nesinceritatea autorului unui jurnal? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 70

Universitățile occidentale ne-au obișnuit să ne lămurească, prin studii cât se poate de serioase, cele mai derizorii aspecte ale vieților noastre. De pildă, un studiu realizat de profesorul Daniel Kruger de la Universitatea din Michigan, citat de *The Telegraph*, ne arată de ce bărbații și femeile nu se înțeleg, când merg la cumpărături de Crăciun. [...]

Conform studiului, femeilor preistorice le revenea rolul de culegători, în timp ce bărbații erau vânătorii tribului. Femeile petreceau foarte mult timp căutând mâncărurile cele mai bune și mai sănătoase din mediul înconjurător, în timp ce bărbații aplicau o strategie diferită. Ei hotărau din timp ce animal intenționează să vâneze și plecau să caute acel vânat. Odată ce-l găseau și-l ucideau, se întorceau imediat cu carnea acasă. [...]

Profesorul Kruger e de părere că, dacă femeile și bărbații și-ar înțelege reciproc strategiile cu care merg la cumpărături, ar evita certurile în aglomerația de dinaintea Crăciunului. Totuși, deși studiul ne arată de ce nu se înțeleg reprezentanții celor două sexe, el nu ne spune nimic despre cum ar putea ei să depășească aceste diferențe.

(Cătălin Sturza, **Sfaturi pentru cumpărături. Omul preistoric din dvs.**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui i s-ar putea adresa textul citat?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identificeți în textul dat?
- Consideri că registrul stilistic utilizat (*standard, specializat, colocvial* etc.) este adecvat scopului comunicării? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre *stilurile și strategiile* folosite de femei și bărbați la cumpărături? Sustine, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 71

Exegeza literară, de cele mai variate coloraturi și la mai toate nivelele, abundă în „lumi literare”. Expresia a devenit un loc comun, fie că se aplică lui Sadoveanu, lui Panait Istrati, lui Ștefan Bănulescu sau nu mai știu eu cui. În spatele ei se străvede tentația unui instrument totalizator, cu un ocean cu focalizare puternică.[...] Noțiunea de „lume literară” nu se lasă însă circumscrisă – cu atât mai puțin epuizată – de astfel de proiecte intenționale sau sistematizări auctoriale [...]. Pentru alți autori ea pare, încă de la un prim contact intuitiv, improprie.

„Lumea literară” e o noțiune proteică, cu atât mai greu de definit cu cât pare mai lesne de mânuit. Pe de-o parte, ea reflectă un deziderat amintit mai sus, acela al privirii atotcuprinzătoare. „Lume” devine echivalentul calitativ al termenului cantitativ de „operă”: opera desemnează hotarele, lumea – ce e înăuntru.

Pe de altă parte, însă „lumea” transgresează această dialectică a finitudinii excesive. Lumea nu e pelicula de text care formează suprafața operei, ci o interioritate aparte, mai strâmtă sau mai largă, mai mult sau mai puțin adâncă, un „relief” al textului, sesizabil printr-o investigație particulară.

(Liviu Papadima, **Caragiale, firește**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Cui i s-ar putea adresa textul? Justifică-ți răspunsul.
- În ce tip de text poți încadra fragmentul dat (narativ, descriptiv, informativ, argumentativ)? Precizează două dintre caracteristicile tipului de text identificat.

2. Cum ai putea defini „lumea literară” având în vedere un text narativ studiat? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 72

13. VI. 1959

Aș vrea să plâng, dacă lacrimile n-ar fi atât de sărate. Aș vrea să plâng nostalgia care-mi ninge azi sufletul. Sunt fericită și în același timp frământată de îndoielile inerente oricărui sfârșit de viață școlărească. [...]

Trebuie să recunosc că despărțirea de colegile mele nu-nseamnă, cel puțin acum, nicio nenorocire pentru mine. Se vede treaba că nu ele, ci altceva, ceva din soarele acestui început de viață și mai cu seamă gândul că tot ceea ce a fost până acum realitate trece de azi în amintire, mă face să regret și m-a făcut dimineața să plâng ca o nebună. [...]

Am scris în zece de caiete de amintiri, deși le înțeleg inutilitatea. Credem acum că ele vor fi în ani târzii cheia spre lumea de vis a copilăriei. [...] Plângem acum pentru tot ceea ce ia cu ea clipa aceasta, pentru tot ceea ce am vrea să trăiască veșnic viu în noi și știm că nu va mai avea nicio importanță mai târziu.

(text adaptat după Ioana Em. Petrescu, **Jurnal**)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cui i s-ar putea adresa textul citat?
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Consideri că registrul stilistic utilizat (*standard*, *specializat*, *colocvial* etc.) este adecvat scopului comunicării? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre *utilitatea/ inutilitatea scrierii* unui jurnal? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 73

Față de noi Mama se purta într-un fel, și Tata într-altul. Nu vorbesc acum despre Mama ca duh al rânduiei, ci despre ea ca o întrupare a duioșiei și a griiei. Tata nu-și da pe față bătăile inimii ce le avea pentru noi. El se păstră la depărtare, într-o atitudine de asprime ce părea domolită numai de-un oareșicare dezinteres. El își întindea veghea asupra noastră prin simpla sa prezență, fără a ne ține cu tot prețul sub uitătură. Eram încă prea mic pentru a-i fi putut pătrunde firea și cugetul. Numai târziu putui să aflu – de la frații mei mai mari și de la alții care i s-au abătut prin apropiere – că Tata era de-o exuberanță caldă și de o volubilitate deosebit de simpatică atunci când se nimerea să se simtă la largul său, între prietenii ce-i arătau înțelegere. [...]

Mama era o ființă primară. *Eine Urmutter*, cum îi spuneam eu mai târziu, făcând uz de-un cuvânt nemțesc ce mi se părea că i-ar cuprinde chipul și prin care o proiectam în arhaic. Fără multă școală, cu instincte materne și feminine preistorice. Preistorice în sensul deplinătății vitale, grele, masive. Nu avea Mama cunoștințe folclorice deosebit de bogate, dar ea trăia aievea într-o lume croită pe măsura celei folclorice. Existență încadrată de zarea magiei.

(Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Consideri că registrul stilistic utilizat (*standard*, *specializat*, *colocvial* etc.) este adecvat scopului comunicării? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre importanța celor două modele, al mamei și al tatălui, în formarea personalității unui om? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 74

Singurătatea, sălbăticia și trecutul încărcat al oamenilor Deltei au creat o seamă de reguli de comportare și raporturi complicate, ce amintesc de moravurile atât de stufoase și de neînțeles pentru noi, europenii, ale orientalilor. Viața în comun a pescarilor e guvernată de nenumărate interdicții, nuanțe, semne de politețe.

Dacă te duci la poarta unui pescar și-i ceri să-ți vândă pește, gata, ți-ai pătat obrazul, din clipa aceea te consideră un inferior (tu ai venit la ușa lui, ca un nevoiaș, nu el la tine). [...]

Dacă-l dăruiești pe lipovean cu băutură dincolo de pragul casei, trebuie să guști tu mai întâi („să iei credința”, se spunea odată). Pe cât posibil, nu se bea din sticlă, ci din pahar – să fie porție dreaptă pentru toți – iar paharul se umple ras, dar nu se bea tot: mai lași un deget pe fund, să arăți că nu ești lacom.

În Deltă nu se face cinste. Cine dă ceva dă pe datorie. E un fel de avans, cel mai adesea bine calculat, așteptând în schimb, acum sau mai târziu, o compensație (e bine să „înapoiezi” imediat echivalentul „datoriei”, ca să previi rușinea de a fi dator sau, mai rău, pagubele unei „dobânzi” cu bătaie lungă). Dacă faci cinste fără să urmărești nimic, ești considerat fraier și disprețuit amical.

(Radu Anton Roman, *În Deltă cu Jacques-Yves Costeau. Un fel de jurnal*)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifice în textul dat?
- Consideri că registrul stilistic utilizat (*standard*, *specializat*, *colocvial* etc.) este adecvat scopului comunicării? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre *importanța păstrării tradițiilor* în lumea de azi? Susține, cu argumente, opinia prezentată.

Examenul național de bacalaureat 2010

Proba A)

15-17 februarie 2010

Bilet nr. 75

Din ciocnirile sau prietenii mele cu profesorii descopăr cel mult că se învață bine cu profesorul care inspiră simpatie, dar se învață în cele din urmă bine și cu cel rău, de frică. În niciuna din ciocnirile mele sau prietenii de care îmi amintesc nu descopăr un conflict sau o afinitate între aspirațiile încă în fașă ale viitorului romancier, cu obtuzitatea sau, dimpotrivă, înțelegerea protectoare a cutărui profesor, afară de una singură, dar asta avea să se întâmple mai târziu.

Mie îmi plăceau, de pildă, istoria și matematicile, dar amândoi profesorii de la aceste materii erau personalități lipsite de har, cel dintâi era urât, cu capul mare, buzele groase, răsfrânte și cu o expresie parcă de grăjdar care petrece, deși se străduia să zâmbească și să ne atragă. Avea pe deasupra două cusururi, unul că îi plăcea prea mult materia pe care o predă [...] și al doilea avea mania să ne arate pe hartă locurile pe unde se petreceau evenimentele istorice, amestecând istoria cu geografia, lucru care ne plictisea, pentru că geografia o învățam de la alt profesor. Cel de matematică era un îngâmfat și pe deasupra de o solemnitate deplasată, de parcă ai fi zis când intra în clasă că a intrat într-o biserică.

(text adaptat după Marin Preda, ***Viața ca o pradă***)

[Citește cu voce tare textul.]

1. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos, referitoare la situația de comunicare din textul dat:

- Cine este emițătorul mesajului? Precizează perspectiva și intențiile autorului în textul de mai sus.
- Ce elemente importante de conținut (idei, argumente, fapte, opinii) identifiți în textul dat?
- Consideri că registrul stilistic utilizat (*standard*, *specializat*, *colocvial* etc.) este adecvat scopului comunicării? Motivează-ți răspunsul.

2. Care este opinia ta despre cele două categorii de profesorii descriși în textul dat, *profesorul care inspiră simpatie* și *profesorul la care se învață de frică*? Susține, cu argumente, opinia prezentată.